

Jaarverslag 2021

Inhoud

Voorwoord	5
Inleiding - 2021 & verder	6
1. Programmering artistieke keuzes	8
1.1 Programmeren in coronatijden	8
1.2 Symfonisch repertoire & succesvol dirigentenbeleid	9
1.3 Maatschappelijke impact: traditie en engagement	13
1.4 Publiek	14
1.4.1 Publiek in de zaal	15
1.4.2 Samenwerking met de omroepen	16
1.4.3 Overige opnames	16
1.4.4 Publieksontwikkeling en corporate branding	17
2. Openlucht en festivals	20
3. Educatie, participatie en talent	23
3.1 Educatie	23
3.2 Participatie en talent	25
4. Overige publieksactiviteiten - kleine bezetting	26
5. NNO Online	29
6. Organisatie in ontwikkeling	33
6.1 Orkest in 2030	33
6.2 Organisatie en Fair Practice	36
6.3 Diversiteit en inclusie	38
7. Financiën	40
7.1 Financiële bevindingen	40
7.2 Vriendenvereniging, sponsors, fondsen, donateurs	46
8. Toezicht	48
8.1 Raad van Toezicht	48
8.2 Governance Code Cultuur (GCC)	50
9. Activiteitenoverzichten 2021	52
10. Subsidiënten, fondsen, sponsors & partners	58
Colofon	60

Voorwoord

Investeren in de toekomst - blik vooruit!

Vorig jaar schreef ik over 2020 als een jaar van veerkracht en uitgesteld verlangen. We moesten ons steeds opnieuw aanpassen aan een virus dat vanzelfsprekendheden in ons leven behoorlijk op de proef stelde. We ontdekten ongekende veerkracht in onszelf en in de samenleving. In 2021 ervoeren we dat de draagkracht in de samenleving en ook de mentale weerbaarheid behoorlijk aangetast raakten. Het uitstellen van verlangen bleek lastig vol te houden. We misten de prikkelende en troostende kracht van kunst en cultuur meer dan ooit.

Toch is onze orkestgemeenschap erin geslaagd mee te bewegen met de complexiteiten en wisselende maatregelen in een opnieuw door het coronavirus getekend jaar. Achter de schermen gebruikte het NNO dit jaar om aan de toekomst te werken. Na de aanvankelijke schrik over het vertrek van algemeen directeur Ingeborg Walinga startten we vol vertrouwen de werving voor haar opvolger; een unieke vacature bij het meest veelzijdige orkest van Nederland. We zijn blij dat we een muzikaal ervaren directeur hebben gevonden. Door haar kennis van de klassieke muziek en het symfonieorkest en haar ervaring in kunstmanagement is Liesbeth Kok dé directeur die door zowel NNO-medewerkers als Raad van Toezicht werd gezocht.

Zeer verguld zijn we ook met de dirigenten die we aan ons orkest hebben weten te binden. Eivind Gullberg Jensen wordt met ingang van seizoen 2022-2023 chef-dirigent bij het NNO. Vaste gastdirigent is vanaf augustus 2022 maestro Hartmut Haenchen. Hiermee gaan we met de wereldtop op de bok de toekomst in. Een groot compliment voor het hoge niveau en de diversiteit van ons orkest. Met Marcel Mandos in huis als artistiek leider zullen we zeker een breed publiek blijven verrassen en veroveren met onze programmering. Een eigenzinnige en geëngageerde programmering, muzikaal én maatschappelijk relevant, en aantrekkelijk voor zowel onze vaste bezoekers als nieuw en jonger publiek.

Volle concertzalen, ongeremd musiceren, een publiek dat zich weer door live symfonische klanken kan laten vervoeren: we duiken erin. Zo kijk ik uit naar de *Negende symfonie* van Beethoven op Lowlands in augustus dit jaar, een concert dat in 2021 vanwege corona niet kon plaatsvinden. Live en voor 20.000 bezoekers: het NNO op volle kracht!

Namens de Raad van Toezicht wil ik alle bij het NNO betrokkenen bedanken voor de getoonde veerkracht, het vertrouwen en de ambitie.

Jannewietske de Vries
Voorzitter Raad van Toezicht

NB. Sinds het afsluiten van de jaarverslagperiode 2021 is de wereld, met de inval van Rusland in de Oekraïne, opgeschrikt door bruut oorlogsgeweld. Het NNO is begaan met de oorlogsslachtoffers. We voorzien, ook voor Nederland, mogelijk ingrijpende maatschappelijke en economische gevolgen.

Inleiding - 2021 & verder

In ons beleidsplan '21-'24 stelden we drie thema's centraal: publiek en programmering, musici en eigenaarschap, en organisatiecultuur en -structuur. Aan de hand van deze thema's bouwen we de komende jaren voort aan een eigenzinnig, inspirerend en maatschappijbewust orkest: een symfonieorkest van de toekomst.

Het behoeft geen betoog dat het coronavirus ons, ook in 2021, ernstig in deze ambities belemmerde. Door de lockdowns waren de zalen effectief slechts drie maanden open. Onze focus lag op hoe we ons vaste en nieuw publiek nog wél konden bereiken. Daarbij konden we gelukkig voortbouwen op in 2020 gestarte initiatieven zoals ons online platform en bijbehorende activiteiten, en onze ervaringen met (live-) streaming, thuiswerken met behulp van Teams enzovoort. Initiatieven waar we ook post-corona op voortbouwen. 2021 werd zo wederom een jaar van improviseren en verschuiven, dat vergde opnieuw veel van alle medewerkers.

Een groot pluspunt was dat de coronamaatregelen het hele jaar ruimte lieten om te repeteren en opnames voor streaming of radio te maken. Daar is stevig op ingezet. Zo bleef toch een deel van de orkestroutine intact. Het leidde tot een meer hybride programmering: grote producties naast kleinschaliger activiteiten, live naast online en langere naast kortere termijn planning. Met name dankzij de bijzondere

samenwerking met Omrop Fryslân, RTV Drenthe en landelijk met NTR en AVRO TROS op Radio4 kregen onze activiteiten alsnog een groot bereik onder ons vaste publiek, maar ook leerlingen en publiek dat nog niet eerder een NNO-concert bezocht, werden bereikt.

De coronapandemie versnelde productinnovatie en organisatieontwikkelingen terwijl de lockdowns tot een hernieuwde waardering voor de live-beleving van podiumkunst leidden. Wel voorzien we dat er in de komende post-coronatijd extra inspanningen geleverd moeten worden om het publiek weer in de zalen te krijgen. Bovendien liggen er door de Wet Arbeidsmarkt in Balans en Fair Practice grote uitdagingen om de hiervoor structureel benodigde financiële middelen te vinden.

Tot slot staan we hier stil bij de ontvangen coronasteun. Het NNO spreekt graag een woord van intense dank uit voor de door het Ministerie van OCW verleende steun: de aanvullende financiële middelen én de coulance rondom niet gerealiseerde prestaties. Daaruit spreekt een erkenning van het belang van de culturele sector die het NNO als zeer waardevol heeft ervaren. Het is deze steun die het mogelijk maakte om middels hybride programmering ons publiek te blijven bespelen en in onze orkesttoekomst te investeren.

1. Programmering & publiek

1.1 Programmeren in coronatijden

Nederland begon én eindigde het jaar 2021 zonder de intense live ervaring van symfonische muziek. Begin juni gingen de meeste zalen weer open, maar met de zomerstop voor de deur kon het NNO feitelijk pas vanaf eind augustus weer live voor publiek spelen. Begin december sloten de zalen opnieuw. Lockdowns en beperkende maatregelen dwongen ons, net als in 2020, tot steeds weer schakelen en her-programmeren. Hoewel de teleurstelling over het moeten annuleren van veelbelovende concerten en activiteiten en niet live kunnen spelen voor publiek overheerste, hebben we ons ook kunnen ontwikkelen en successen weten te boeken.

Het land in lockdown - wat niet door kon gaan

Met de zaaldeuren slechts drie maanden van het jaar open konden veel geplande activiteiten niet doorgaan. Zoals het traditionele Nieuwjaarsconcert (9 uitvoeringen), een klassieker in Noord Nederland, en het concert in popzaal Neushoorn in Leeuwarden. Ook het groot-symfonisch programma met werk van Saint-Saëns en Franck (3 concerten) moest worden geannuleerd, evenals de *Dutch Open Brass Band Championship*, een Haydn-Strauss-Beethoven programma en het tweejaarlijkse participatieproject *Move it!* met Club Guy & Roni. Lowlands ging niet door, dus ook niet ons Beethoven-concert daar. Hetzelfde gold voor het openluchtconcert op Landgoed Lauswolt en het Kerstconcert met Haydn's *Die Schöpfung*. Het merendeel van onze educatie-, participatie- en talentprojecten moest eveneens worden geannuleerd. Deze opsomming onderstreept de dramatische impact van de lockdowns.

Andere platformen en alternatieve programmering

Toch bleef voor ons publiek nog veel over om van te genieten. Het feit dat we het hele jaar door in tutti-bezetting konden repeteren maakte dat we ons hoge speelniveau konden behouden én nieuwe muzikale uitdagingen aan konden gaan waarmee we bestaand publiek en nieuw publiek konden verrassen. Van januari tot en met juni is ingezet op streaming en radio-uitzendingen (zie 1.4.2). De meeste concertprogramma's bereikten het publiek in die vorm. Enkele andere producties kregen een andere vorm. Zo werd het openluchtconcert ter gelegenheid van Groningens Ontzet omgevormd tot een besloten een concert binnen voor genodigden. Ook ons educatieteam schakelde snel; er werd online-aanbod gegenereerd en enkele projecten werden verplaatst.

Beleidsplan '21-'24

Voor de programmering '21-'24 benoemden we in ons beleidsplan een aantal speerpunten waarop we hieronder reflecteren. Achtereenvolgens passeren de revue: symfonisch repertoire & dirigentenbeleid, engagement en opera.

1.2 Symfonisch repertoire & succesvol dirigentenbeleid

Symfonische muziek op topniveau spelen is geen sinecure. Het vraagt om een prikkelende programmering voor zowel publiek als musici en om goede akoestische faciliteiten. Maar bovenal vereist het orkestmusici van topniveau **en** solisten en dirigenten van internationale allure.

Nieuwe chef-dirigent

In 2021 slaagden we in onze zoektocht om, naast Antony Hermus, een tweede vaste gastdirigent en een chef-dirigent aan het NNO te verbinden. Eind oktober konden we de benoeming (ingang seizoen '22-'23) van Eivind Gullberg Jensen als chef-dirigent bekendmaken. Gullberg Jensen zal in belangrijke mate bijdragen aan de vorming van de unieke klank en de ontwikkeling van het repertoire van het NNO. Jensen is een verbinder *pur sang* en beheerst vele muziekstijlen. Hij werd door de musici met overtuiging gekozen: 'Een allround topdirigent, een inspirator en ontwikkelaar, waarmee we een nieuw publiek willen aanspreken'.

Gullberg Jensen over het NNO: 'Vanaf de eerste keer dat ik bij het NNO dirigeerde, voelde ik een speciale band met de musici. Ik ben diep onder de indruk van zowel de uitmuntende kwaliteit van het spel als de inzet tijdens de repetities en ze doen net dat beetje extra tijdens de concerten. Ik kijk ernaar uit om een diepere relatie met hen op te bouwen.'

Bijzondere vaste gastdirigenten

Een maand eerder werd al bekend dat Hartmut Haenchen, die het NNO in 2021 in twee programma's - onder andere in Richard Strauss' **Eine Alpensinfonie** - dirigeerde met ingang van seizoen '22-'23 als vaste gastdirigent aan het NNO verbonden zal zijn. Haenchen dirigeert wereldwijd en heeft een grootse internationale reputatie. Hij kan het NNO als geen ander laten excelleren in het groot-symfonisch repertoire. Dat hij zich aan het NNO wil verbinden betekent veel voor ons.

Antony Hermus, al sinds 2015 als vaste gastdirigent verbonden aan het NNO, blijft aan het orkest verbonden. In 2021 schitterde hij met het NNO in diverse producties waaronder een Bartok-Tsjaikovsky programma en *Symphonic Cinema*. Daarnaast was Hermus intensief betrokken bij de opname van een aantal hoogwaardige orkest-trailers (zie 5).

Bij het betrekken van orkestmusici, solisten en vooral ook het vastleggen van een chef en vaste gastdirigent speelt de samenwerking die het NNO met de landelijke omroepen, en daarmee zalen als Concertgebouw Amsterdam en TivoliVredenburg heeft, een cruciale rol. De wisselwerking tussen de Noordelijke functie van het NNO en zalen in Utrecht, Amsterdam en Rotterdam, en locaties als bijvoorbeeld Lowlands elders in het land, is artistiek verrijkend en werkt voor orkestmusici en betrokken dirigenten inspirerend.

(Vaste) gastdirigenten

Naast Haenchen, Gullberg Jensen en Hermus schitterden diverse jonge maestro's op de bok waaronder de dirigentes Nodoka Okisawa, Tianyi Lu op de NNO-bok. De Japanse Okisawa, assistent-dirigent van Kyrill Petrenko bij het Berlijns

Philharmonisch Orkest, dirigeerde een kleurrijk programma met werk van Von Weber, Wagner en Schumann. De eveneens jonge, van oorsprong Chinese, Tianyi Lu leidde het NNO in de Zevende symfonie van Beethoven en het Dubbelconcert van Brahms. Het geplande concert met de Zwitsers-Australische dirigente Elena Schwartz is vanwege de december-lockdown verplaatst naar 2022.

Topsolisten op de Noordelijke podia

Voor de periode '21-'24 heeft de Stichting Beringer Hazewinkel haar steun aan het NNO ten behoeve de inzet van topsolisten en dirigenten gecontinueerd. Daardoor konden we diverse topsolisten engageren. Meesterpianist Alexei Volodin speelde, geleid door Eivind Gullberg Jensen, het meeslepende *Eerste pianoconcert* van Tsjaikovsky in een programma dat werd gecomplementeerd door de *Negende symfonie* van Sjostakovitsj. Met Albrecht Mayer, solo-hoboïst van de Berliner Philharmoniker, speelden we het *Hoboconcert* van Vaughan Williams. De Drentse topsoliste Annemarie Kremer vertolkte liederen van Strauss en Wolf, waarmee Hartmut Haenchen zijn debuut bij het NNO maakte. Dirigent Hartmut Haenchen stond ook op de bok bij het concert met de Zweedse sopraan Malin Byström. Al deze concerten bereikten het publiek live via uitzendingen bij AVROTROS op NPO Radio 4. De uitvoering van Tsjaikovski's Vioolconcert met de Friese stervioliste Simone Lamsma moest in verband met de coronamaatregelen helaas worden geannuleerd.

Muziek van nu en minder gehoorde werken

Met repertoire van eigen bodem en minder gekend repertoire van over de grens beoogt het NNO het publiek te verrassen met minder bekende narratieven. Het NNO vindt het van groot belang om het publiek ook mee te nemen in het symfonisch geluid van deze tijd en compositie-opdrachten te verstrekken.

In het voorjaar vonden opnamen plaats voor een nieuwe cd van de Friese componist Jan Peter de Graaff. In opdracht van het NNO componeerde hij zijn *Concerto no.5 The Forest in april*, geïnspireerd op onze verwoestende omgang met de natuur. Het werk, met in de hoofdrol de Russisch-Nederlandse celliste Maya Fridman, werd opgenomen én uitgezonden door de NTR. Op sokken spelend en zingend vertolkten Fridman en het orkest de wereldpremière van De Graaff's bijzondere compositie. In het najaar vond een tweede cd-opname van een ander werk van De Graaf plaats:

“Een collectief van musici dat tot op de kleinste vierkante millimeter doorkneet is in deze materie, waardoor het lijkt alsof beide stukken reeds onafzienbare tijd tot het reguliere repertoire behoren, terwijl natuurlijk niets minder waar is. Als er een uitgave is die als een pracht van een voorbeeld voor de andere orkesten kan dienen, dan is het deze supergave cd wel.”
(Recensie Opus Klassiek)

Ander repertoire van Nederlandse bodem dat het NNO in 2021 speelde betrof werk van onder andere Benjamin Herman, Max Knigge en Léon Orthel. Minder gehoorde werken van over de grens dat in 2021 klonk/had zullen klinken betrof composities van onder andere John Kenny, Aleksander Mosolov, Arne Nordheim, Michael Nyman, Susato Tielman en Hugo Wolf.

Uitgebalanceerde symfonische programmering

Het NNO heeft een bijzonder trackrecord op het gebied van programma-innovatie. Leidend daarbij zijn, naast de intrinsieke kracht van de muziek, de nauwe afstemming tussen programmering en publiek. We spelen in traditionele zalen én op niet traditionele concertlocaties als poppodia en in de openlucht. Op het programma zowel symfonisch core-repertoire als bijzondere genre en discipline-combinaties. Dit resulteert in een uitgebalanceerd concertaanbod, verspreid over vele locaties in Noord Nederland en de Randstad:

- brede symfonisch programmering en opera in de Noordelijke concertzalen en daarbuiten (18 producties waarvan geannuleerd vanwege corona: 15)
- bekender symfonisch repertoire, uitgevoerd in minder traditionele setting, zoals openlucht, festivals en poppodia (o.a. CityProms, Lauswolt, Lowlands, Groningens Ontzet, Pura Vida, Neushoorn Leeuwarden) (6 producties waarvan geannuleerd vanwege corona: 4)
- specifiek ontwikkelde symfonische concert-formats zoals *Symphonic Cinema*: Van Zimmer tot Yared en Stravinsky's *Vuurvogel*
- genre en discipline overstijgende crossovers: *A tribute to Leonard Cohen*, *Game Music*, *Symphonic Jazz*

Opera

Opera neemt met zijn visuele, verhalende karakter een bijzondere plaats in onze programmering in. Ieder seizoen maakt het NNO met de Nederlandse Reisopera (NRO) een landelijke tournee met een groots geënceneerde opera. Vanwege corona vond in 2021 een kleinschalige samenwerking plaats: drie NNO-musici speelden mee in tien uitvoeringen van een pocketversie van *La Traviata*. Daarnaast werkten we mee aan audio-opnames voor Opera Spanga, het Noordelijk operahuis voor nieuwe en oude oren, met werk van Floris van Bergeijk, Enrico Ferri, Jildou Bakker, Martijn Jongman, Wybe Wiersma en Vlad Chleck (zie 1.4.3). De opnames zijn in 2022 onderdeel van live-uitvoeringen van de multidisciplinaire muziektheaterproductie *After the flood*.

1.3 Maatschappelijke impact: traditie en engagement

Het NNO beoogt met zijn programmering symfonisch effect en maatschappelijke impact te realiseren. Een publiekservaring met als resultaat een bijzonder, veelal kortstondig symfonisch momentum (effect), maar ook: publiekservaringen met een meer blijvende maatschappelijke verandering (impact).

Engagement en de symfonische canon

Vanuit onze kerntaak, het ten gehore brengen en ontwikkelen van symfonisch repertoire, plaatsen we symfonisch meesterwerken in een hedendaagse context. Deze engagement-programmering startte in 2018 met Benjamin Britten's *War Requiem* ter gelegenheid van de viering van honderd jaar einde van de Eerste Wereldoorlog. Sindsdien koppelen we iedere twee jaar symfonisch repertoire aan de actualiteit. In 2020 verbonden we Beethovens *Negende symfonie* aan de viering van vijfenzeventig jaar vrijheid. Voor 2022 staat een project rondom Wagner en *heavy metal* band Rammstein op het programma en in 2024 wordt de *Vierde symfonie* van Charles Ives gekoppeld aan een project rondom verstedelijking.

Rondom deze aan de actualiteit gekoppelde concertprogrammering organiseert het NNO educatieprojecten, talentprogramma's, jongerentops, debatten etc. Want kunst, en zeker de intense ervaring van symfonische muziek, kan de gelaagdheid van gevoelige kwesties aan het licht brengen. Met de koppeling van een klassiek meesterwerk of toonaangevend componist aan actuele thema's, beogen we het maatschappelijke debat aan te jagen en nieuw publiek met symfonische muziek in aanraking te brengen. Deze engagement-projecten met bijbehorende publieks-programmering vergen veel voorbereiding, vandaar programmering om de twee jaar.

Vooronderzoek Wagner en Rammstein

In 2021 vond het vooronderzoek voor een engagement-project rondom Wagner en Rammstein plaats. Zowel Wagner als de musici van Rammstein zijn muzikale vernieuwers die controversie oproepen. Wagners ideaal om muziek, dans, drama en beeldende kunst te verenigen in één Gesamtkunstwerk herleeft in het totaaltheater van de moderne videoclip waarvan ook Rammstein zich bedient Wagners opera's duren tot vijf uur, Rammstein-clips vijf minuten, maar ze beogen hetzelfde te bereiken; verleiden, shockeren, overweldigen.

Op verzoek van artistiek leider Marcel Mandos schreven Bas van Putten (columnist en musicoloog) en Andreas Blühm (kunsthistoricus en directeur Groninger Museum) een kort essay over Wagner om de vergelijking met Rammstein verder uit te diepen. In de essays komt de gelaagdheid in het werk van Wagner en Rammstein naar voren. De één verheerlijkt de eigen (Duitse) identiteit en de ander stelt die juist met humor en ironie ter discussie. In de muziek van beiden gaat het steeds over ontworteld-zijn, je roots verliezen, de haatliefdeverhouding met het land dat nooit je thuis werd. Een dubbelconcert van beide giganten plaatst Rammstein in de Duitse muziekcanon en laat tegelijkertijd zien welke rol muziek speelt in de zoektocht van nieuwe generaties naar een eigen identiteit.

In de loop van 2021 werkte het NNO dit idee uit tot een ambitieus plan. Naast unieke en spraakmakende concerten ontwikkelden we samen met onder andere JOT (JongerenTop) een groots opgezet educatieprogramma, waar in 2022 duizend ROC-leerlingen uit Friesland, Groningen en Drenthe aan mee gaan doen.

1.4 Publiek

In 2021 was de concertzaalprogrammering effectief slechts drie maanden toegankelijk voor publiek. Het werd daarmee vooral een jaar van streams, radio-uitzendingen, cd-opnames en activiteiten in kleine bezetting.

Het NNO ontving 10.088 bezoekers in de zalen; slechts 10% van het aantal van 101.964 in 2019. Daar staat tegenover dat we online en via radio maar liefst 452.617 luisteraars bereikten. Het gaat daarbij om online bereik via streaming door regionale omroepen: 179.000, radiobereik: 188.000, bereik via diverse online platforms: 52.617, en bereik van schoolgebonden online activiteiten (Pieter Roelf Jeugdconcerten): 33.000.

In onze zoektocht naar een breder, jonger en meer divers publiek stemmen we programmering en marketing al enkele jaren zorgvuldig op elkaar af. Dat doen we aan de hand van vier product-markt combinaties (PMC's):

- PMC1: klassiek voor echte liefhebbers
- PMC2: toegankelijke programmering voor de breder georiënteerde cultuurgenieter
- PMC3: avontuurlijke programmering voor de festivalbezoeker
- PMC4: educatie en participatie voor kinderen, jongeren en muzikamateurs

Hieronder en in de volgende hoofdstukken beschrijven we hoe we deze doelgroepen, ondanks de coronabeperkingen, in 2021 bereikten: bezoekers in de zaal, publieksbereik via live-streams, radio-uitzendingen en beoogd bereik door drie speciale opnames. In hoofdstukken 2 (Openlucht en festivals), 3 (Educatie, talent en participatie), 4 (Overige publieksactiviteiten) en 5 (NNO-online) gaan we steeds kort in op de bijbehorende product-markt combinaties.

1.4.1 Publiek in de zaal

De titel van deze paragraaf zou in normale tijden wellicht wat bevreemdend werken. Dit jaar waren de zalen en buitenlocaties echter nauwelijks voor publiek toegankelijk. Slechts 23% van de concerten die voor publiek in de zalen gepland waren, konden doorgaan. Zo klonk in de discipline-combinatie *Symphonic Cinema* - primair gericht op product-markt combinatie PMC1 en PMC2 - in 2021 Stravinsky's *De vuurvogel*; waarbij dynamische filmbeelden van cineast Lucas van Woerkom werden getoond. We brachten opnieuw gamemuziek naar de concertzaal, voortbordurend op ons grote succes daarmee in 2017 en ontwikkeld voor product-markt combinatie PMC2. Ons gamemuziek-programma werd dit jaar gepresenteerd door game-developper Rami Ismail. Voor een zaal gevuld met gamers speelde het NNO tracks uit bekende games: *Mega Man*, *Final Fantasy*, *Halo*, *Horizon Zero Dawn* en *The Last of Us*. De makers van deze games putten hun inspiratie uit klassieke muziek.

We bereiken ons publiek van PMC2 en PMC3 door te spelen op pop- en theaterpodia als Neushoorn in Leeuwarden en Grand Theatre in Groningen. Klassieke muziek in een *unieke setting*, gewoon in je spijkerbroek en met een biertje in de hand. De lockdown in de eerste helft van 2021 maakte deze producties onmogelijk, half november grepen we alsnog onze kans. Naast werk van Schubert, Sweelinck en Purcell speelden we de twintigste-eeuwer György Ligeti, als componist befaamd vanwege zijn destijds extreme muziek én dwarse humor. We sloten af met Astor Piazzolla, de man die tango naar de concertzaal bracht.

1.4.2 Samenwerking met de omroepen

Omdat we door de coronamaatregelen ons publiek niet in de zaal konden bespelen intensiveerden we onze samenwerking met de Noordelijke omroepen. Met Omrop Fryslân, RTV Drenthe en RTV Noord realiseerden we alsnog een groot publieksbereik: dankzij livestreams en concertuitzendingen via de sites en tv-kanalen van deze drie regionale zenders. Een bereik dat bijdroeg aan onze merkkracht, maar ook voorzag in een grote behoefte van onze trouwe NNO-fans. In de komende jaren continueren we de samenwerking met de regionale omroepen. Hiermee versterken we onze binding met de Noordelijke inwoners. Uiteindelijke doel is online/radio-luisteraars te verleiden tot concertbezoek.

Met de NPO-NTR en AVRO TROS maakten we voor Radio4 acht opnames in De Oosterpoort in Groningen, TivoliVredenburg (Utrecht) en het Concertgebouw in Amsterdam. Deze concerten blijven vaak online staan en zijn zo blijvend te beluisteren via YouTube-kanalen van de omroepen en het NNO.

1.4.3 Overige opnames

Naast streaming en radio-opnames van concertprogramma's vonden drie andersoortige opnames plaats, gericht op product-markt combinaties PMC1, PMC2 en PMC3.

Voor het label TRPTK namen we een CD op met werk van de eerdergenoemde componist Jan-Peter de Graaff. Het gaat om twee composities: *The Forest Concerto no. 5* en *Rimpelingen Concerto no. 4*, beide voor cello en orkest, met Maya Fridman als solist. De CD werd zeer lovend ontvangen in *De Groene Amsterdammer*, *De Volkskrant* en *Klassiek van nu*.

CD-hoes werk De Graaff

– klik op afbeelding om te luisteren

Twee andere opnames betroffen:

- het Fries getinte werk *Maria Louise was here* van de Nederlandse componist [Max Knigge](#)
- audio-opnames voor muziektheater-productie *After the Flood* van [Opera Spanga](#) met composities van Van Bergeijk, Ferri, Bakker, Jongman, Wiersma en Chleck.

Tot slot werd in januari 2021 de in 2017 opgenomen dubbel-CD met werk van Simeon ten Holt uitgebracht, op het Friese label Aliud Records. De dubbel-CD, met een bewerking die Anthony Fiumara in opdracht van het NNO maakte van Simeon ten Holt's *Canto Ostinato* en twee orkestwerken van Ten Holt, ontving lovende [recensies](#).

1.4.4. Publieksonwikkeling en corporate branding

Ook in 2021 was onze marketing niet op concertmarketing, maar op corporate branding gericht. Dat deden we onder andere met radio-spots en met NNO-bestickering van de door onze transport-sponsor Arriva geleverde bussen. De NNO-bussen rijden, als onderdeel van reguliere dienstregelingen, dagelijks in het noorden.

Het NNO participeerde in [Mooier dan ooit](#), een landelijke campagne geïnitieerd door het Nationaal Theaterfonds. Met deze campagne beoogden we de opening van seizoen '21-'22 onder de aandacht te brengen en het consumentenvertrouwen te herwinnen. Tevens ondersteunden we de landelijke ludieke actie *Vol gas voor cultuur* ten tijde van de Grand Prix in Zandvoort.

In 2021 is een start gemaakt met het opstellen van zaalprofielen van de elf Noordelijke zalen die het NNO regelmatig bespeelt. Dit biedt het NNO en de theaters inzicht in het bestaande publiek, maar ook in potentieel nieuw publiek. De profielen worden voorjaar 2022 afgerond. Daarnaast vond een uitgebreid publieksonderzoek plaats onder de Vrienden van het NNO. Dit onderzoek geeft inzicht in de behoefte van huidig en, naar aanleiding van aanbevelingen van de Vrienden, mogelijk nieuw PMC1-publiek.

Alhoewel publieksonderzoek naar de online-bezoekers van onze livestreams en online-aanbod via omroepen en sociale media-kanalen nog moet gebeuren, is duidelijk dat het aantal bereikte luisteraars langs deze kanalen vele malen hoger is dan het aantal bezoekers in de concertzaal in een regulier seizoen. Zo versterkte onze online-aanwezigheid onze naamsbekendheid. We hopen ons online publiek te verleiden tot bezoek van een live concert in de zaal. Elke online uitzending eindigt dan ook met de *call to action*: *Zie ik je in de concertzaal?*

2. Openlucht en festivals

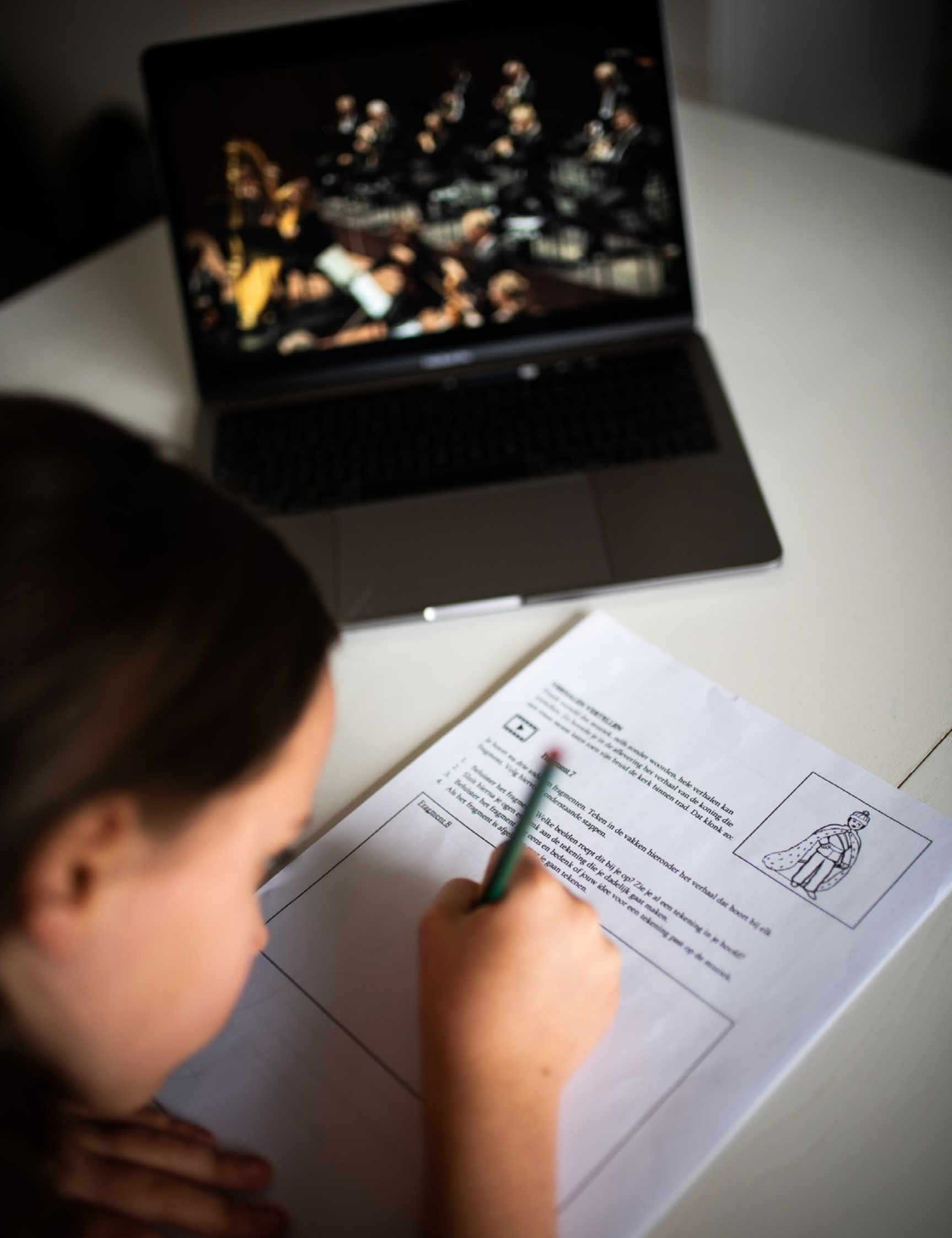
Het NNO speelt regelmatig in de openlucht, zoals tijdens het Oranjewoud Festival, Oerol, Simmerdeis, Pura Vida en Lauswolt. Een bewuste keuze waarmee publieksdoelgroep PMC3 wordt bereikt: jongvolwassenen én ouderen die genieten van muzikaal vakmanschap en avontuurlijke programmering in een festivalsetting buiten de concertzaal.

In dit kader keken we voor 2021 uit naar ons optreden met Beethovens *Negende symfonie* op Lowlands. Het coronavirus gooide ook hier roet in het eten. Van de vier geplande openluchtconcerten kon dit jaar CityProms Leeuwarden, na vier maanden uitstel, pas in oktober als enige wél doorgang vinden. Daar speelden we voor een duizendkoppig publiek, met als solisten de jonge sopraan Jannelieke Schmidt en de Mexicaanse tenor Felipe Gallegos.

Sopraan Jannelieke Schmidt: "We hebben een enorm afwisselend programma dus ik heb zin in de mentale uitdaging. Van de ene naar de andere stijl. En dan weer in een andere rol duiken. Dat dan allemaal samen met Felipe en het NNO, wat een cadeau!"

Het openluchtconcert ter gelegenheid van Groningens Ontzet werd van buiten naar binnen verplaatst en werd zo een besloten concert voor genodigden.

In de zomer van 2021 liet het NNO twee maanden lang in de Friese buitenlucht van zich horen, dankzij een unieke samenwerking met Keramiekmuseum Princessehof Leeuwarden, regisseur Job van Kan en mediakunstenaar Frouke ten Velden. Elke donderdag-, vrijdag- en zaterdagavond schoven bezoekers aan in de tuin van het stadspaleis voor een spectaculaire *Son et lumière* waarin videoprojecties, muziek en licht samenkwamen. De voorstelling [Maria Louise was here](#) schetste een modern portret van een sterke vrouw in een door mannen gedomineerde wereld: Maria Louise van Hessen-Kassel, Prinses van Oranje-Nassau (1688-1765), stammoeder van ons Koningshuis. Het NNO trapte dit project begin maart af met opnames van muziek die tijdens de voorstelling klonk. Componist Max Knigge schreef het werk zo dat negenentwintig musici van het NNO konden spelen binnen de toen geldende coronamaatregelen. [Omrop Frylân](#) maakte een reportage van de opnames.

3. Educatie, participatie en talent

Het NNO beoogt ook met zijn op educatie, participatie en talent gerichte activiteiten maatschappelijke impact te bewerkstellingen. Dat doen we met schoolconcerten en lesmateriaal voor de hele keten van primair, voortgezet tot hoger onderwijs, met het multidisciplinaire project *Move it!* en door samen te werken met de Noordelijke HaFaBra-wereld, amateurkoren als het Noord Nederlands Concertkoor en de Nationale Master Orkestdirectie.

Met onze educatie en participatie activiteiten richten we ons op publieksdoelgroep PMC4: kinderen, jongeren en muzikamateurs. Ook hier werden we in onze uitvoering danig belemmerd door de coronapandemie. Desalniettemin kon een aantal activiteiten - al dan niet in aangepaste vorm - plaatsvinden.

3.1 Educatie

Het NNO biedt activiteiten en lesmateriaal voor de hele onderwijsketen en het kunst(vak)onderwijs.

Kleuterconcerten – groep 1 & 2

Voor groep 1 en 2 stonden in voorjaar 2021 twee scholentours van de muzikale theatervoorstelling *Stem Kwijt* gepland. Een concert in samenwerking met het Houten Huis, via Cultuurmenu Groningen. Helaas moesten beide scholentours voor de zomer vanwege corona grotendeels worden geannuleerd. In september-oktober 2021 konden alle Groningse leerlingen *Stem Kwijt* alsnog ervaren, evenals leerlingen op scholen in de regio's Emmen en Drachten.

Schoolconcerten – groep 3 & 4

Voor groep 3 en 4 stond voor de maand februari via Kunstmenu Leeuwarden het, eveneens in verband met corona geannuleerde, schoolconcert *De Hutspotprins* gepland. Ook de niet-schoolgebonden uitvoering van *De Hutspotprins* in Aduard moest worden geannuleerd.

Online lesprogramma – groep 4, 5 & 6

De lockdowns maakten bezoek van leerlingen, leerkrachten en ouders aan repetities, educatie-voorstellingen en (familie)concerten vrijwel onmogelijk. Om de basisscholen toch te bereiken, ontwikkelden we in najaar 2020 het online lesprogramma *Spring in het Orkest*. Halverwege februari 2021 ging deze reeks van acht lessen online. Elke maandagochtend plaatsten we een nieuwe aflevering inclusief lesbrief. Het NNO is sinds 2021 partner van de Kindermuziekweek. De laatste aflevering van *Spring in het Orkest* viel samen met de Kindermuziekweek 2021, van 9 tot en met 18 april en was ook via de site van deze landelijke campagne te bekijken.

Voor trailer *Spring in het orkest* klik [hier](#)

Voor lesmateriaal *Spring in het orkest* klik [hier](#)

Jeugdconcert – groep 6, 7, en 8

Omdat ook de reeks Pieter Roelf Jeugd Concerten niet door kon gaan is voor de groepen 6, 7 en 8 een live(stream) versie van *Spring in het Orkest*, uitgezonden (3 juni) in samenwerking met partners Omrop Fryslân en RTV Drenthe, gemaakt. Leerkrachten en begeleiders konden dit vrolijke concert met hun klas kosteloos bekijken. Zo maakten de leerlingen, aan de hand van onder meer Benjamin Britten's *The Young Person's Guide to the Orchestra*, kennis met het NNO en zijn musici, en werden ze aangemoedigd om mee te dansen, zingen en zelf instrumenten te maken. Voor scholen die op 3 juni niet konden kijken en voor ouders die *Spring in het orkest* thuis met hun kinderen wilden meemaken, werd de registratie tijdelijk aangeboden op de NNO-site.

Educatienetwerk primair onderwijs

Het NNO is partner van onder meer de landelijke Kindermuziekweek, het Drents talentontwikkelingsprogramma *GoClassic* en *Meer Muziek in de Klas* Groningen lokaal.

Voortgezet onderwijs & MBO - HBO - WO

Door corona hebben we voor het voortgezet onderwijs, MBO/HBO en WO geen bezoek aan schoolconcerten kunnen organiseren. Wel onderhielden we contact met scholen die deelnemen aan *Move It!* editie 2022 en boden we alternatieve activiteiten (repetitiebezoek, een Meet & Greet met musici of een workshop in de klas) aan die helaas vanwege de coronabeperkingen eveneens niet door konden gaan. Een lezing voor deze doelgroep voorafgaand aan het Gamemuziek-concert kon wel doorgaan.

Repetitiebezoeken zijn na de zomervakantie 2021 weer voorzichtig opgestart. In de periode augustus – november 2021 bezochten vijf groepen (427 leerlingen) de repetities van het NNO. Daarnaast bezochten in totaal 223 studenten van het Prins Claus Conservatorium onze concerten: *Symphonic Cinema* (oktober) met dirigent Antony Hermus en *Vier letzte Lieder & Alpensymfonie* (november) met dirigent Hartmut Haenchen.

3.2 Participatie en talent

Ter ondersteuning van de Noordelijke muziektraditie levert het NNO bijdragen aan **We the North** en geeft het orkest invulling aan zijn rol als Cultuurpijler binnen de Groningse culturele infrastructuur. Er wordt een podium geboden aan talentvolle aankomende professionals en amateurs in de regio om zo het muziekklimaat in Noord Nederland te verrijken. In dit kader werken we regelmatig samen met ons eigen Noord Nederlands Concert Koor en andere koren in de regio, met amateur-orkesten als het Haydn Jeugd Strijkorkest en het Frysk Jeugd Orkest en met Friese HaFaBra-gezelschappen. In 2021 konden al deze activiteiten vanwege de lockdowns en de beperkende coronamaatregelen helaas niet plaatsvinden.

Het NNO zoekt doorgaans elk jaar de samenwerking op met nieuwe makers uit Noord Nederland en biedt een podium aan talentvolle aankomend professionals. In 2021 kon in dit kader, vanwege corona, alleen de Nationale Master Orkestdirectie (NMO) worden gerealiseerd. Het NNO werkt hierin samen met de conservatoria in Den Haag en Amsterdam en biedt jonge dirigenten de gelegenheid om de broodnodige vlieguren te maken. In mei leidden twee dirigenten in spé het NNO in werk van Brahms, Nielsen, Wagner, Svendsen en Sibelius, als eindexamenuitvoering, vanwege corona zonder publiek. Masterstudenten leren zo het dirigentenvak op hoog technisch en artistiek niveau beheersen en krijgen hiermee de kans hun professionele netwerk uit te breiden. Bij het bijbehorende 'eindexamen-concert' mocht vanwege de coronabeperkingen helaas geen publiek aanwezig zijn.

4. Overige publieksactiviteiten - kleine bezetting

Naast het groot-symfonisch repertoire met voltallig orkest speelt het NNO geregeld in kleinere bezettingen op locaties als zorginstellingen, kerkjes en kleine cultuurcentra. Zo komt het NNO tot in de haarvaten van Noord Nederland. Dat doen we omdat we als symfonieorkest van en voor de drie Noordelijke provincies het muziekklimaat en de infrastructuur voor klassieke muziek in die regio in de meest brede zin willen ondersteunen. Maar ook om zo veel mogelijk mensen te laten genieten van klassieke muziek. Door de lockdowns was er, net als in 2020, ruimte voor activiteiten in kleinere bezetting: de zogenaamde PP-projecten, onder andere geïnitieerd door het NNO-Projectbureau, en de reeks kamermuziekconcerten.

PP-projecten

Sinds enkele jaren is het mogelijk dat musici naast hun bijdrage aan de groot-symfonische bezettingen zogenaamde PP-uren, Persoonlijke Portefeuille-uren, inzetten ten behoeve van kleinschaliger projecten. Persoonlijke Portefeuille-uren zijn uren die binnen het dienstverband niet worden benut doordat het orkest in verschillende bezettingen speelt. Vanwege het wegvallen van veel collectieve activiteiten was er ook in 2021 al snel geen onderscheid meer tussen collectieve en persoonlijke uren. Musici droegen in 2021 bij aan het ontwikkelen van educatieve projecten zoals het online lesprogramma (zie 3.1), aan de online *Studio Sessions* (zie 5) en droegen, met inzet van PP-uren, tevens bij aan het Projectbureau.

Projectbureau

In het najaar van 2020 werd als pilot, het Projectbureau opgericht. Het bureau kwam tegemoet aan de behoefte om meer ruimte te creëren voor kleinschalige initiatieven geïnitieerd door musici en kantoor-medewerkers. De behoefte aan kleinschalige producties werd door corona extra urgent; musici maakten zich zorgen over het verbroken contact met het publiek en hadden bovendien tijd om eigen creatieve ideeën uit te voeren. Inhoudelijk ligt de focus van het bureau op projecten die qua signatuur passen bij het NNO en artistiek aanvullend zijn op onze reguliere programmering. Het Projectbureau is verantwoordelijk voor de productie, marketing (in overleg met het NNO P&M-team) en het monitoren van de kwaliteit van uitgevoerde projecten.

Het Projectbureau realiseerde in 2021 de **Polder Wodka**: een openluchtvoorstelling die vijf NNO-musici samen met theatergroep Tuintheater ontwikkelden, als nieuwe bewerking van de eenakter *De Beer* van Anton Tsjechov. Ook het verrassingsconcert in de hal van het **UMCG**, om medewerkers en patiënten een hart onder de riem te steken, was een initiatief van het Projectbureau. Eerste fluitist Francesco Gatti nam een **NNO blaaskwintet** mee naar Lucca (Italië), waar hij opgroeide, om daar

masterclasses en concerten te verzorgen. Tot slot werd er een bijdrage geleverd aan Bevrijdingsfestival Fryslân.

Halverwege 2021 evalueerden we de pilot met het Projectbureau. We erkenden de meerwaarde ervan en besloten de pilot met een seizoen te verlengen. Dit ook om te ervaren hoe het Projectbureau - zo dachten we destijds optimistisch - zou kunnen functioneren in een seizoen zonder coronabeperkingen. Het Projectbureau is een waardevol instrument om het eigenaarschap van musici en kantoorcollega's bij de NNO-output te vergroten en om te experimenteren met directer contact tussen publiek en musici.

Kamermuziek

Met de kamermuziekconcerten bereiken we al vele jaren publiek op kleinschalige locaties in de drie Noordelijke provincies. In kerkjes, kleine cultuurcentra en verzorgingstehuizen in plaatsen als Eelde, Emmen, Franeker, Hogeveen, Hoogezand, Oudeschans, Peize en Vries. Deze kamermuziekconcerten worden mede mogelijk gemaakt door de Vrienden van het NNO. De coronabeperkende maatregelen maakten dat de helft van de geplande zevenentwintig kamermuziekconcerten moesten worden geannuleerd. We zijn de Vrienden dankbaar voor hun niet aflatende steun ten behoeve van de kamermuziekconcerten.

5. NNO Online

Voor het tweede jaar op rij ontmoetten we ons publiek veelal online. Aangejaagd door de coronacrisis vervolgden we onze verkenning van het digitale domein. In de culturele sector werd alom geëxperimenteerd met digitale verdienmodellen. Het NNO deed dat in samenwerking met SPOT Groningen in de *Studio Sessions*. Als NNO legden we onze prioriteit echter bij het experimenteren met alternatief online aanbod, het vergroten van onze naamsbekendheid en het realiseren van een zo groot mogelijk publieksbereik. Door onze samenwerking met diverse Noordelijke omroepen realiseerden we alsnog een groot online bereik.

Studio Sessions

De *Studio Sessions* zijn een online initiatief van SPOT Groningen en het NNO met als doel onze contacten met het publiek tijdens de lockdowns te behouden en een podium te blijven bieden aan musici. De *Studio Sessions* vormden een vervolgstap in het voornemen van SPOT Groningen en het NNO om de komende jaren meer inhoudelijk te gaan samenwerken. De sessies werden als pilot uitgevoerd op 16, 17, 23 en 24 maart. Elke sessie bestond uit een plenair deel aan het begin en het eind onder leiding van een presentator. Het middendeel bestond uit een programma met break-out rooms binnen het communicatieprogramma Zoom. De kaartprijs bedroeg € 5. Van de online publiekscapaciteit is 76% (137 verkochte tickets) gerealiseerd. Evaluatie van deze pilot leidde tot onder andere de conclusies dat de hoge kosten en bescheiden baten niet tot elkaar in verhouding stonden, en dat de gebruikte technologie zijn beperkingen had.

NNO – online podium

Het in 2020 ontwikkelde online podium werd in 2021 voortgezet. Concertopnames en concertfragmenten, radio en tv opnamen en persoonlijke interviews en video's wisselen elkaar hier af. Via onze site werd het online podium in 2021 door 2.798 kijkers en luisteraars bezocht, een substantiële toename vergeleken met 2020 (1.490). Het online podium bood ons een geweldig platform in tijden waarin we niet in de concertzaal konden staan.

In 2021 werden **drie nieuwe concertopnames** op het online podium geplaatst die op YouTube in totaal 5.467 views opleverden. Het aantal views van de in respectievelijk 2018 en 2016 online geplaatste familieconcerten met Tsjaikovski's *Doornroosje* en *Het Zwanenmeer* groeide ook in 2021 gestaag naar een totaal van respectievelijk 13.114 en 27.085 views.

NNO promotietrailers

Door het wegvallen van concerten hebben we, toen hiervoor binnen de coronamaatregelen ruimte was, vijf substantiële videotrailers ontwikkeld ter promotie

van het NNO in het algemeen en enkele concerten voor seizoen 2021-2022 in het bijzonder. Het maken van dergelijke videotrailers is in een regulier jaar moeilijker te realiseren vanwege het feit dat hier in de concertagenda geen ruimte voor is, vanwege de kosten (en gederfde inkomsten) verbonden aan het uitroosteren van een orkestweek hiervoor en vanwege de kosten van de videoproductie. De trailers zijn ontwikkeld in lijn met onze zichtbaarheids campagne #OntmoethetNNO en werden in totaal 1.330 keer bekeken. Ze blijven de komende jaren online beschikbaar en ondersteunen daarmee onze corporate branding.

➤ 4 van de 5 trailers staan inmiddels online:

- (Sjostakovitsj' Negende)
- (Nacht op de Kale Berg van Moessorgski)
- (Nieuwjaarsconcert)
- (Tsjaikovski's Manfred Symfonie)

Naast de hierboven genoemde orkesttrailers werd de video **Toukomst Ostinato**, in samenwerking met Reinout Douma en de Groningse *spoken word* artiest Myron Hamming, opgenomen.

Website

De website ontwikkelde zich in de coronacrisis van informatieplatform tot podium. Ondanks de coronaannulering van concerten wisten verrassend veel bezoekers onze site te vinden. Al in 2020 op de site geplaatste content werd ook in 2021 veel bekeken en ook nieuwe content trok 74.996 bezoekers (2020: 58.057 bezoekers).

Social Media

Social media werden ingezet om met het publiek in gesprek te gaan en om viewers naar ons online podium te (ver)leiden. Het NNO is actief op Facebook, Instagram, Twitter, YouTube en in mindere mate op LinkedIn. Steeg het aantal bezoekers op social media al in 2020 ten opzichte van 2019; 2021 deed daar wederom een schepje bovenop.

		01-01-2021	31-12-21
Instagram	Volgers	2.165	2.442
Facebook	Likes	7.674	8.465
Youtube	Subscribers	220	342
Twitter	Volgers	± 3.500	± 3.500
LinkedIn	Persoonlijk account	± 1.700	± 1.700

Op zowel Instagram, Facebook, YouTube als LinkedIn zien we een groei in bereikte accounts, gerichte betrokkenheid (aanklikken van links) en aantal volgers. Het totaal aantal kijkuren naar video's op Youtube bedroeg 1.705 uur, een groei van 107% ten opzichte van 2020.

	Man	Vrouw	Leeftijd - hoofdzakelijk
Instagram	50,8%	49,1%	18-24 en 25-34 jaar
Facebook	42,5%	57,5%	25-34 en 45-54 jaar
YouTube	49,5%	50,5%	

Nieuwsbrieven

Het NNO heeft drie soorten digitale nieuwsbrieven: de NNO nieuwsbrief, de Nieuwsbrief voor Vrienden en een Educatienieuwsbrief.

Nieuwsbrief	Abonnees	Totaal bereik	Click-throughs
NNO (12x)	5.415	27.152	4.924
Vrienden (4x)	1.948	4.746	1.000
Educatie (4x)	907	765	239

De nieuwsbrieven waren ook gedurende de 2021-lockdowns een effectief middel om publiek, Vrienden van het NNO en, met de Educatienieuwsbrief, leerkrachten in primair en voortgezet onderwijs, vakdocenten muziek en directies van scholen in Noord Nederland, te informeren en betrokken te houden.

6. Organisatie in ontwikkeling

Het NNO maakt zich sterk voor een krachtige klassieke muzieksector in Noord Nederland. Om onze rol binnen de klassieke muziekketen in het Noorden optimaal te kunnen uitvoeren bewegen we, in onze ontwikkeling als symfonieorkest van de toekomst, mee met maatschappelijke veranderingen.

6.1 Orkest in 2030

Demografische ontwikkelingen en veranderingen in vrijetijdsbesteding maken dat we onze relevantie als professioneel symfonieorkest van Noord Nederland moeten blijven bewaken. We formuleerden daarom in ons beleidsplan 2021-2024 drie thema's: synergie tussen programmering en publieksbereik, aandacht voor musici en eigenaarschap en versterking organisatiecultuur en -structuur.

In onze ontwikkeling als symfonieorkest van de toekomst trekken we binnen de brancheorganisatie Vereniging van Nederlandse Orkesten (VvNO) samen op met de negen andere Nederlandse symfonieorkesten. De VvNO presenteerde in 2021 het visiedocument *De Nederlandse orkesten in beweging – Visie op 2030 & strategische agenda 2021 – 2025*. Ook presenteerde de VvNO het door Blueyard en Berenschot ontwikkelde *Impactmodel voor orkesten*. In 2022 wordt dit model met enkele pilots uitgewerkt.

Synergie tussen programmering en publieksbereik

Kerntaak van het NNO is het spelen en ontwikkelen van symfonisch aanbod met een breed repertoire. Onze programmering komt in nauw overleg met de marketing-afdeling tot stand waarbij de vier product-marktcombinaties (zie 1.5) in de afstemming een centrale rol spelen. Er is dan ook frequent overleg tussen de artistiek leider, de Artistieke Commissie en de teamleider Publiek & Markt, en, waar relevant, de coördinator educatie, participatie en talent.

Eigenaarschap en muzikaal kapitaal

Het vak van orkestmusicus is een hoogwaardig en specialistisch ambacht. Een ambacht dat een niet aflatende toewijding en forse investeringen vergt: in tijd, motivatie en kostbaar instrumentarium. Naast het veeleisende musiceren in collectief verband willen en kunnen NNO-musici echter (nog) meer van betekenis zijn. In 2021 droegen onze musici op diverse manieren bij aan de ontwikkeling van meer eigenaarschap en het breder inzetten van hun muzikaal kapitaal. Naast de hierboven reeds genoemde bijdragen aan onderwijsaanbod en het Projectbureau, traden NNO-musici op als solist binnen de reguliere programmering. Bijvoorbeeld als onderdeel van *Symfonic Jazz*, het afscheidsconcert van NNO-directeur Ingeborg Walinga, met onze vaste klarinettist Joost van Rheeden in het *Klarinetconcert* van Artie Shaw

Al veel langer leveren musici een wezenlijke bijdrage aan de organisatie als lid van de Ondernemingsraad (zie 6.2) en de Artistieke Commissie. De Artistieke Commissie, een afvaardiging van orkestmusici, vergaderde in 2021 negen keer, en speelde een belangrijke rol bij de benoemingen van zowel chef-dirigent Eivind Gullberg Jensen als van vaste gastdirigent Hartmut Haenchen.

Organisatiecultuur -en structuur

De in 2020 gestarte werkgroep RETRO(per)SPECTIE(f), voorheen *Herijking organisatiestructuur*, voltooide in het voorjaar van 2021 haar analyse. Een belangrijke conclusie was dat de taakverdelingen binnen de organisatie en de interne communicatie niet altijd als transparant worden ervaren. Daarnaast concludeerde de werkgroep dat er binnen het HR-beleid meer aandacht moet worden besteed aan loopbaanontwikkeling en eigenaarschap van musici. Deze conclusies werden door het MT in 2021 onderschreven en worden in 2022, onder de nieuwe directeur, verder uitgewerkt.

In 2021 is een intern communicatieplan gemaakt en deels uitgevoerd: zo we zijn we bezig met de implementatie van OPAS Online, een software-pakket waarmee musici, remplaçanten en kantoorpersoneel rechtstreeks toegang krijgen tot de NNO-planning.

Naar een nieuw muziekgebouw

De Gemeente Groningen ontvouwde in 2018 de ambitie een nieuw muziekgebouw te realiseren (beoogde oplevering in 2030) ter vervanging van de huidige Oosterpoort, thuisbasis van het NNO. De ambitieuze en aantrekkelijke plannen voor het muziekgebouw leunen op een krachtige samenwerking tussen de muzieksector en het hoger onderwijs. Het NNO denkt actief mee en trekt hierin samen op met SPOT Groningen. Ter oriëntatie op de nieuwbouw van een concertzaal voor het NNO brachten directie en Raad van Toezicht van het NNO een bezoek aan het nieuwe Amare-complex in Den Haag - het meest recente voorbeeld van de oplevering van een muziekgebouw inclusief symfonische functie voor een orkest in Nederland. In juni verzorgde algemeen en artistiek directeur Sven Arne Tepl van het in Amare huizende Residentie Orkest een presentatie voor de Raad van Toezicht. In het najaar van 2021 vond overleg plaats met SPOT Groningen, onder ander over het programma van eisen van het NNO.

6.2 Organisatie en Fair Practice

In 2021 bestond de vaste formatie van het NNO uit 89 medewerkers in loondienst: 69 musici en 20 kantoormedewerkers (exclusief vrijwilligers, stagiairs, remplaçanten, inhuur derden en overige flexibele inzet). In totaal is 74,8 fte werkzaam in loondienst, exclusief nog enkele openstaande vacatures.

Het NNO werkt met een vierjarig formatieplan dat de leidraad is voor besluitvorming rondom elke zich voordoende (personele) wijziging. Het formatieplan 2017-2020 zou in 2021 worden geëvalueerd. Door alle aandacht die intern naar de coronacrisis ging en het vertrek van de algemeen directeur is de evaluatie en het opstellen van een nieuw formatieplan uitgesteld tot 2022. Wel zijn vanaf juni 2021 de proefspelen voor musici weer opgestart om de openstaande en nieuw ontstane vacatures te vervullen.

	Musici	Kantoor	Totaal
Aantal medewerkers	69	20	89
Aantal fte	57,6	17,2	74,8

	Musici	Kantoor	Totaal
Aantal mannen	34	9	43
Aantal vrouwen	35	11	46

	Musici	Kantoor	Totaal
< 25 jaar	1	0	1
25 – 34 jaar	13	2	15
35 – 44 jaar	18	4	22
45 – 54 jaar	20	6	26
55 – 64 jaar	16	8	24
65 jaar >	1	0	1

	Musici	Kantoor	Totaal
Dienstverband 0 tot 50%	1	1	2
Dienstverband 50 tot 75%	17	4	21
Dienstverband 75 tot 100%	21	5	26
Dienstverband 100%	30	10	40

Samenstelling personeelsbestand per 31 december 2021

Arbeidsvoorwaarden

Fair Practice komt bij het NNO tot uiting in onder meer de gehanteerde arbeidsvoorwaarden (Cao Nederlandse Orkesten, de Cao Nederlandse Orkesten Bijzondere Bepalingen, de Cao Remplaçanten en de Rechtspositieregeling voor kantoorpersoneel). Het NNO draagt op landelijk niveau bij aan de ontwikkeling van deze Cao's en regelingen. Al in 2020 brachten we vanwege de Wet Arbeidsmarkt in Balans de arbeidsvoorwaarden van de remplaçanten op hetzelfde niveau als die van de vaste musici. In 2021 hanteerden we, net als in 2020, een coulanceregeling voor remplaçanten, solisten en dirigenten. Dit kwam in de meeste gevallen neer op 100% loondoorbetaling.

In 2021 heeft ArboNed voor het NNO de verplichte Risico Inventarisatie & Evaluatie (RIE) uitgevoerd. We ontvangen de rapportage in 2022. Op basis hiervan stellen we een Plan van Aanpak op.

Duurzame inzetbaarheid

Het NNO zet zich in voor de gezondheid van en een gezond werkklimaat voor haar werknemers gedurende iedere fase van hun arbeidzame leven. Musici en kantoor-medewerkers die opleidings- of ontwikkelingstrajecten willen volgen kunnen rekenen op een volledige of gedeeltelijke bijdrage vanuit zowel het Sociaal Fonds Podiumkunsten als het NNO. In 2021 droeg het NNO financieel bij of organiseerde het diverse trainingen/workshops. Onze jaarlijkse collectieve themadag kon vanwege corona niet plaatsvinden. In plaats daarvan sloten we het seizoen 2020-2021 gezamenlijk af met een interactief online programma waarin aan de hand van thema's als veerkracht en verbinding werd teruggeblikt op 1,5 jaar corona.

Landelijk orkestprogramma - Sound Connection

In 2021 ontwikkelden we samen met het Rotterdams Philharmonisch Orkest en het Balletorkest een landelijk (online) aanbod voor nieuwe orkestmusici: een onboarding programma om nieuwe collega's sneller hun weg te laten vinden in een orkestorganisatie. Dit project, met de titel *Sound Connection | Express and develop your potential*, ging in april 2021 als pilot van start. Inmiddels is besloten om deze pilot in 2022 in VvNO-verband uit te breiden naar alle orkesten.

Omgang met coronamaatregelen

In 2021 vervolgden we de wijze waarop we in 2020 met de coronamaatregelen zijn omgegaan. Vrijwel heel 2021 bleven de twee coronaprotocollen van kracht die we in 2020 ontwikkelden op basis van het landelijke orkestenprotocol; één voor het orkest en één voor kantoor. De kantoorcollega's werkten deels thuis en deels op kantoor. Vanwege de gebleken voordelen van online vergaderen blijven we, ook na de coronapandemie, zowel intern als bijvoorbeeld intercollegiaal met andere orkesten, gebruik maken van deze mogelijkheid.

Ondernemingsraad en vertrouwenspersoon

De ondernemingsraad, ingericht en functionerend conform de Wet op de ondernemingsraden, kwam in 2021 in acht formele vergaderingen bijeen en was in deze dynamische tijden ook daarbuiten een waardevol klankbord voor de directie. De OR was ook betrokken bij de benoeming van de nieuwe directeur.

Koosje Looijenga, vertrouwenspersoon NNO, heeft in 2021 geen adviesgesprekken gevoerd.

6.3 Diversiteit en Inclusie

Het NNO-orkest omvat veertien nationaliteiten, met musici en kantoormedewerkers afkomstig uit heel Europa, China en Oekraïne (aanvullend kwamen remplaçanten in 2021 uit ondermeer Canada, Japan, Rusland en Verenigde Staten).

Ook onze programmering is divers; we vullen de canon van het West-Europese symfonische repertoire aan met muziek uit alle windstreken. Tegelijkertijd hebben we als regionaal symfonieorkest aandacht voor typisch Noordelijke thema's en werken we graag met Noordelijk talent. We zijn ons er echter ook van bewust dat ons publiek in de zaal en de medewerkers achter de schermen nog geen weerspiegeling vormen van de Nederlandse samenleving. We werven in onze personeelsadvertenties

met een uitnodigende diversiteitstekst en zetten onze advertenties breed uit. De samenstelling man/vrouw is evenwichtig, zowel in de RvT bij de kantoormedewerkers, als in het orkest.

Het krachtigste instrument op het gebied van diversiteit en inclusie zijn onze educatie en participatie-activiteiten (zie 1.3). Via onderwijsaanbod bereiken we jongeren van alle opleidingsniveaus en culturele achtergronden, als deelnemers en als publiek. Vanwege corona kwamen helaas veel van deze activiteiten in 2021 te vervallen of werden uitgesteld naar 2022.

Onze mogelijke publieksgroepen zijn gedefinieerd en in beeld gebracht met behulp van de segmentatiemethode van Mosaic/Whize. Om deze groepen beter te bereiken werken we aan verkleining van fysieke en sociale afstanden, een meer open sfeer, aan nieuwe concertformules, presentatievormen en laagdrempelige kennismakingen. We spelen zo veel mogelijk op locaties in de openlucht en in festivalsetting verspreid door Noord Nederland. Hier bereiken we mensen die uit zichzelf niet snel naar een concertzaal komen. Deze concerten zijn vaak gratis toegankelijk en trekken mede daardoor publiek uit alle lagen van de bevolking. Door de coronapandemie konden we in 2021 echter nauwelijks uitvoering geven aan deze programmering. We bereikten dit jaar alsnog een groot publiek via alle eerdergenoemde online kanalen en radio, maar naar de samenstelling van dit publiek is het vooralsnog gissen.

Inspirerend was onze samenwerking met Vanhulley, een atelier in Groningen dat vrouwen met afstand tot de arbeidsmarkt een leer- en werktraject aanbiedt. Sandra Algouri ontwierp tassen gemaakt van onze oude NNO-banners en geveldoeken. Het project krijgt in 2022 een vervolg: werknemers van Vanhulley zullen dan onder andere een NNO-concert bezoeken.

Ons voornemen om de in 2020 intern gevolgde Diversiteitsscan in 2021 breder in de organisatie uit te zetten is, in verband met de door coronamaatregelen ontstane extra werkdruk, niet gerealiseerd. Dit wordt alsnog opgepakt.

7. Financiën

7.1 Financiële bevindingen 2021

Het financiële resultaat bedraagt € 527.975,-. Dit positieve financiële resultaat is vooral het gevolg van navenant lagere activiteitenlasten door de forse afname van het aantal activiteiten door coronalockdowns; van ontvangen steun in het kader van de Regeling aanvullende ondersteuning culturele en creatieve sector corona-19 (RAOCCC) (€ 576.100,-) en van een schenking van het NNO Instrumentenfonds (€ 163.100,-). Daartegenover stonden de fors lagere eigen inkomsten (afname van 70% ten opzichte van een regulier jaar). Het positieve resultaat is dan ook allerm minst een teken van succes. Om het publiek, na de coronacrisis, weer de zalen in te krijgen en het te zijner tijd weer inschakelen van meer remplaçanten - met inachtneming van de Wet Arbeidsmarkt in Balans - hebben we de ontstane reserve vanaf 2022 hard nodig. Voor jaarcijfers en de toelichting daarop zie de jaarrekening.

- Totaal eigen inkomsten (kaartverkoop, sponsorinkomsten, fondswerving): € 710.607,-
- Percentage eigen inkomsten: 9,08% (ter vergelijking - 2020: 10,7% | 2019: 35,8%)

Toelichting op het exploitatieresultaat

Net als in 2020 had de coronapandemie ook een grote weerslag op de 2021-begroting. Onze financiële situatie werd sterk negatief beïnvloed door het stilleggen van het merendeel van onze activiteiten en de daarmee samenhangende gederfde inkomsten uit kaartverkoop en het doorbetalen van gecontracteerde remplaçanten, solisten/dirigenten en andere partijen.

Daartegenover stonden lagere materiële activiteitenlasten. Door concertannuleringen vervielen kosten voor bijvoorbeeld zaalhuur, huur openluchtpodia, vervoers- en reiskosten en productiekosten zoals bijvoorbeeld techniekkosten (licht en geluid). Ook een groot deel van onze activiteiten op gebied van educatie, participatie en talent moesten worden geannuleerd, met lagere activiteitenlasten als gevolg.

Het NNO ontving net als in 2020 extra steunbijdragen van de Rijksoverheid voor BIS-instellingen. Deze steunmaatregelen waren niet of gedeeltelijk ingecalculerd bij het opstellen van de begroting.

Ondanks het grotendeels verloren gegane jaar sloten we 2021 met een positief financieel resultaat af. Het niet benutte deel van de middelen is toegevoegd aan bestemmingsreserves en aan de algemene reserve. Om het publiek met extra marketingactiviteiten te herwinnen en op volle sterkte kunnen functioneren - inclusief inschakelen van remplaçanten met betaling in lijn met de Wet Arbeidsmarkt in Balans - heeft het NNO de ontstane reserve hard nodig. De financiële doorrekening van ons activiteitenplan 2022 toont dat we een tekort verwachten van ongeveer € 570.000,- voor 2022. Volledigheidshalve is de begroting 2022 op pagina 45 toegevoegd.

Publieksinkomsten, subsidies en coronasteun

De publieksinkomsten zijn voor 2021 uitgekomen op slechts € 260.896,- (in verband met de coronacrisis bijgestelde begrote publieksinkomsten: € 346.998,-). Ter vergelijking, in een regulier seizoen bedragen de publieksinkomsten gemiddeld 1,4 miljoen euro.

De toekenning van de rijkssubsidie ging voor 2021 net als eerdere jaren gepaard met een ruimere loon-prijscompensatie (indexering). Hieruit kon de loonstijging voor musici en kantoormedewerkers worden bekostigd evenals een deel van de gestegen kosten voor de inzet van remplaçanten als gevolg van de Wet Arbeidsmarkt in Balans. De rechtstreekse bijdrage van de Noordelijke overheden bedroeg zoals begroot € 272.610,-. Indirect dragen sommige Noordelijke overheden daarnaast bij via steun aan evenementen waarbij het NNO een grote rol speelt, zoals de Provincie Groningen aan openluchtconcert Pura Vida en de Gemeente Leeuwarden aan CityProms. Beide evenementen vonden overigens vanwege corona ook in 2021 niet plaats.

Zoals benoemd kwam het NNO, als BIS-instelling, ook in 2021 in aanmerking voor extra coronasteun van de rijksoverheid. Via een tweede en vierde steunmaatregel werden extra bedragen (ca. € 423.000,- respectievelijk € 154.000,-) toegekend

om het hoofd te kunnen bieden aan de gevolgen van corona. Er is door het ministerie van OCW niet specifiek omschreven hoe deze middelen dienden te worden aangewend en hoe hiermee het zogenaamde ‘trickle down effect’ bereikt moest worden. Het NNO heeft gekozen voor een coulanceregeling waarbij remplacerende zzp'ers bij annulering een uitkering van 100% ontvingen en overige contractpartijen (dirigenten, solisten en toeleveranciers) 60% van het originele contract kregen uitbetaald. De aanvullende subsidie coronasteun is als volgt aangewend:

- doorbetalen remplaçanten bij annulering € 248.000,-
- coulanceregeling dirigenten en solisten € 55.000,-
- extra marketingkosten door corona € 15.000,-
- coulanceregeling leveranciers en overige zzp'ers € 17.000,-

Het NNO ontving geen coronasteun van regionale en lokale overheden. Daarvoor kwamen we als BIS-instelling niet in aanmerking. Wel ondervonden we van provinciale en gemeentelijke beleids-

medewerkers veel begrip voor de coronacomplicaties. De prestatieverplichtingen zijn door alle overheden versoepeld.

Fondsen en sponsors

Bij een aantal voor 2021 toegezegde bijdragen door fondsen en sponsors is uit coulance toestemming gegeven deze door te schuiven naar 2022 of 2023. De oorspronkelijk afgesproken tegenprestaties worden dan, al dan niet in aangepaste vorm, alsnog geleverd.

Toelichting op de financiële positie

De gerealiseerde inkomsten en uitgaven voor 2021 en de afwijkingen ten opzichte van de begroting leidden ertoe dat we een saldo van € 90.591,- aan de algemene reserve hebben kunnen toevoegen. Daarnaast is er een bestemmingsreserve (€ 250.000,-) Nieuwbouw Muziekcentrum Groningen gecreëerd. De Oosterpoort is onze thuisbasis in Groningen. Gezien het belang van het NNO als bespeler van het nieuwe Muziekcentrum is deze reserve aangelegd om de kosten van externe advisering/begeleiding van het NNO, in het door de gemeente Groningen gevoerde bouwproces, te dekken.

De solvabiliteit is 63%. Dit percentage is relatief hoog vanwege de ontvangen coronasteun en zal naar verwachting de komende jaren dalen richting 25%-30% door bestedingen ten laste van de bestemmingsreserve innovatie/frictie (zoals opgenomen in de meerjarenbegroting bij ons Beleidsplan 2021-2024) en uit het coronabestemmingsfonds. Onze liquiditeitsratio is 6,34. Daarmee kunnen we op korte termijn goed aan kortlopende schulden voldoen (de norm voor een gezonde liquiditeit is minimaal 1). Op basis van beide kengetallen kunnen we concluderen dat er sprake is van een gezonde financiële positie en een solide financiële situatie.

Verwachtingen over de toekomst, de impact van corona

De coronapandemie heeft ongetwijfeld lange termijneffecten voor het NNO, en voor de culturele sector als geheel. Sommige voorgenomen activiteiten uit ons beleidsplan 2021-2024 zullen alsnog worden uitgevoerd, maar worden noodgedwongen verschoven naar een later seizoen. Andere concerten zijn gerealiseerd via streaming; deze programma's worden niet nogmaals voor publiek in zalen uitgevoerd.

Wet Arbeidsmarkt in Balans

De financiële gevolgen van de Wet Arbeidsmarkt in Balans, waardoor de arbeidsvoorwaarden van de remplaçanten op hetzelfde niveau zijn gebracht als die van de vaste musici, zijn ook in 2021 nog niet in de volle omvang voelbaar, vanwege het ontregelde concertseizoen. Op basis van onze reguliere jaarbegroting verwachten we voor komend seizoen een tekort van ongeveer € 250.000,- . Omdat dit tekort vooralsnog niet door extra middelen kan worden gedekt is het NNO voornemens om haar bezetting en eventuele programmering zo aan te passen dat hiervoor geen 10 fte (gemiddelde per seizoen voor 2020), maar 8 fte aan remplaçanten hoeft te worden ingehuurd. Dit levert een besparing op van ongeveer € 150.000,-. Het resterende tekort (€ 100.000,-) zal het NNO uit andere middelen moeten vrijmaken.

Investeringsplan

Vanuit de Vergoedingsregeling Cultuur creëerden we, met inzet van de ontvangen steungelden 2020, een coronainvesteringsplan 2021. Dit plan konden we door de voortdurende lockdown-maatregelen in 2021 deels nog niet realiseren. We hebben dan ook een post-corona investeringsplan opgesteld voor 2022 en volgende jaren en hierin de aanvullende steungelden uit 2021 meegenomen. In dit bijgestelde plan blijft de nadruk liggen op het inzetten van extra middelen om bestaand publiek naar de concertzaal terug te krijgen, nieuw publiek te bereiken, te blijven investeren in online-activiteiten en onze aanwezigheid in de stad Groningen nieuw élan te geven door onze programmering uit te voeren in het nieuwe Muziekcentrum. Daarbij horen kosten gerelateerd aan:

- Extra marketingactiviteiten, doel terugwinnen bestaand publiek/werven nieuw publiek (middelen o.a. campagne regionale omroepen, concertpromotie, online-activiteiten: vlog/blog/YouTube).

- Extra publieksonderzoek, doel terugwinnen bestaand publiek/werven nieuw publiek
middel: opstellen publieksprofielen per regio en zaal (inclusief in kaart brengen effecten coronamaatregelen).
- Extra investeren in online-activiteiten, doel vergroten publieksbereik
middel: o.a. streaming (presentatie/aankleding, onderzoek verdienmodel).
- Extra investeren in digitale organisatieontwikkeling (o.a. intern communicatieplan)
(middelen: OPAS-online (plannings- en productieprogramma), Office-365, aanschaf iPads met speciale programmatuur voor het betekenen van partijen)
- Optredens in kleine bezetting, doel: directer contact publiek, eigenaarschap musici
middel: vrij-roosteren van een groot-symfonische orkestweek om daarin optredens in kleine bezetting te kunnen programmeren.
- Inzet op grote betrokkenheid in de ontwikkelfase van het toekomstige Muziekcentrum (bestemmingsreserve van € 250.000).

Begroting 2022

	Realisatie 2020	Begroot 2021	Begroot 2022
Baten:			
Publieksinkomsten	497.049	346.997	1.231.463
Sponsoring, bijdragen en fondsen	339.504	462.959	665.681
Subsidie	7.905.383	7.040.138	7.390.485
Totaal Baten	8.741.936	7.850.094	9.287.629
Percentage eigen inkomsten	12,9%	13,1%	25,7%
Lasten:			
Personeelslasten directie en kantoorteam	1.126.280	1.084.484	1.165.410
Materiële beheerslasten (O.a. Huisvesting, kantoorkosten, afschrijvingen)	289.882	339.426	369.528
Personeelslasten orkest en inspectie	5.255.282	5.494.951	6.294.986
Materiële activiteitenlasten (O.a. muziek, repetitie, productie, vervoer en publiciteit)	1.033.655	1.445.163	1.971.209
Af: bijdrage in de kosten voor innovatie/vernieuwing	-	-	-30.000
Af: bijdrage in de kosten voor frictie	-	-	-30.000
Totaal Lasten	7.705.100	8.364.023	9.741.132
Overige baten en lasten:	28.567	-3.500	-3.500
Coronabudget	-	100.000	120.000
			-
Resultaat:	1.008.268	-610.429	-570.003 *

* Het geprognoseerde tekort 2022 wordt gedekt met de ontvangen coronamiddelen 2020 en 2021.

Ons weerstandsvermogen bestaat naast de bestemmingsreserves uit onze algemene reserve. De algemene reserve is verhoogd met het resultaat 2021 en bedoeld om mogelijke financiële effecten van de door ons geïnventariseerde risico's op te vangen. Zie onderstaande tabel:

Risico-analyse

	Financieel Risico	Dekking
Wegvallen van ervaren/gespecialiseerd personeel	60.000	Weerstandsvermogen
Arbeidsrisico's in het kader van de Wet arbeidsmarkt in Balans	50.000	Weerstandsvermogen
Tegenvallers of overmacht publieksinkomsten o.a. door corona	100.000	Weerstandsvermogen
Stijgende personeelskosten CAO (zonder compensatie subsidie)	150.000	Weerstandsvermogen
Overige risico' s (o.a. Frictie)	150.000	Weerstandsvermogen
	<u>510.000</u>	

7.2 Vriendenvereniging, sponsors, fondsen, donateurs

De Vrienden van het NNO vormen een belangrijk en loyaal publiek voor NNO-concerten. Helaas heeft de Vriendenvereniging, doordat de coronalockdowns geen concertbezoek in de zalen toeliet, het ledenaantal in 2021 zien dalen van 2.500 naar 2.400. In 2021 heeft het NNO een uitgebreid publieksonderzoek onder de Vrienden gehouden.

Onze sponsors reageerden wisselend op het feit dat door corona veel activiteiten niet door konden gaan. De meeste sponsors toonden grote loyaliteit ten aanzien van het NNO en continueerden hun sponsoring. Een enkele sponsor, die zich richtte op relatie-ontvangst bij een concert, annuleerde zijn bijdrage voor 2021 nu dit niet kon plaatsvinden.

De fondsenwerving onder cultuur- en vermogensfondsen leverde voor diverse projecten het onderstaande op:

- Educatieproject *1.000 Stemmen* (bij het engagementproject Wagner versus Rammstein, uitvoering 2022): hiervoor werd € 82.500,- toegekend door VriendenLoterij Fonds, Fonds21, Prins Bernhard Cultuurfonds, Nieuwe Stads Weeshuis en J.B. Scholtenfonds & H.S. Kammingafonds. Gemeente Emmen en Provincie Groningen (Cultuurpijlerbudget) dragen in totaal € 35.000,- aan subsidie bij.
- Muziektheaterproductie *1.000 Stemmen* (uitvoering 2023; vloeit voort uit het hierboven genoemde gelijknamige educatieproject): hiervoor is een bedrag van € 40.000,- toegekend door: VriendenLoterij Fonds, Société Gavignies en J.B. Scholtenfonds & H.S. Kammingafonds. Provincie Groningen draagt € 37.500,- bij vanuit het Cultuurpijler-budget.

- Pieter Roelf Jeugdconcert *Spring in het Orkest* werd in verband met de corona-maatregelen in een afgeslankte versie geproduceerd met de fondsbijdrage van FB Oranjewoud en sponsorbijdragen van Cor van Zadelhoff en Ernst Nijkerk. De bijdragen van Turing Foundation, het Nieuwe Stads Weeshuis, Old Burger Weeshuis, Zabawas en een restant van FB Oranjewoud zijn doorgeschoven naar de editie in 2022 *Land achter de Horizon*.
- Voor opleidingskosten en trainingsdagen is een bijdrage ontvangen van € 12.818,- van het Sociaal Fonds Podium Kunsten.
- Voor het aantrekken van solisten en dirigenten van internationale faam stelde de Stichting Beringer Hazewinkel het in verband met corona niet besteedde deel van de voor 2020 toegekende ondersteuning voor 2021 beschikbaar.

Vrijwel alle activiteiten voor donateurs en gildeleden werden geannuleerd waardoor het werven van nieuwe donateurs en gildeleden lastig was. Bestaande gildeleden verlengden hun lidmaatschap hetgeen in de NNO-jaarrekening inzichtelijk wordt via de middelen van het NNO Instrumentenfonds.

Het NNO is door de Belastingdienst aangemerkt als culturele ‘Algemeen Nut Beogende Instelling’ (ANBI). Giften aan onze organisatie zijn derhalve vrijgesteld van schenk- en erfbelasting en komen volledig ten goede aan het orkest.

8. Toezicht

8.1 Raad van Toezicht

Kort verslag

De Raad van Toezicht (RvT) kwam in 2021 bijeen op 26 maart, 2 juli, 17 september, 8 november en 17 december. De volgende onderwerpen kwamen aan de orde:

- Jaarrekening en jaarverslag 2020; begroting 2021 en 2022; meerjarenperspectief en interimcontrole
- Voortgang beleidsplan 2021-2024 in samenhang met voortgang formatieplan 2021-2024
- Vervolg coronapandemie: bedrijfsvoering en impact
- Voortgang onderzoeken bedrijfscultuur en bedrijfsstructuur
- Fair Practice Code in samenhang met Cao Nederlandse Orkesten
- Governance Code Cultuur
- Monitoring door ministerie van OCW en Raad voor Cultuur
- Overleg met Noordelijke overheden / We the North / Cultuurpijlerschap / relatiebeheer
- Innovatie, bijzondere/maatschappelijke projecten en duurzame ontwikkelingen
- Toekomstvisie Vereniging van Nederlandse Orkesten
- Zoektocht nieuwe algemeen directeur/bestuurder
- Afronding zoektocht naar chef-dirigent en nieuwe vaste gastdirigent
- Toekomstig muziekgebouw Groningen
- Voortgang privacywetgeving AVG

Samenstelling en Rooster van Aftreden

De samenstelling van de RvT is onveranderd ten opzichte van 2020. Er zijn geen wijzigingen in de nevenfuncties van de RvT-leden opgetreden. Wel is er een aanpassing in het CV van Jurriaan Wentink; hij is geen mede-eigenaar meer van Kirra (software voor marketing en communicatieprofessionals).

Rooster van aftreden RvT Stichting NNO

Naam	Functie	Benoemd per	Her-benoemd	Einde periode	Her-benoemd	Einde periode	Termijn
Jannewietske de Vries (J.A.)	Voorzitter	01.10.20		01.10.24			1
Petra Smeets (P.H.J.)	Lid	01.09.17	02.07.21	01.09.25			2
Jorrit Volkers (J.)	Lid	01.01.15	01.01.19	01.01.23			2
Wim Vos (A.W.)	Lid	28.09.16	18.09.20	18.09.24			2
Jurriaan Wentink (J.R.)	Lid	01.09.17	02.07.21	01.09.25			2
Annelize Wilpstra (A.M.W.)	Lid	01.01.16	20.12.19	01.01.24			2
Jantje Schiphorst (J)	algemeen directeur/ bestuurder a.i.	01.11.21		01.01.22			
Ingeborg Walinga (I)	algemeen directeur/ bestuurder	01.06.11		01.11.21			

8.2 Governance Code Cultuur (GCC)

Als Stichting NNO kennen we sinds 2008 een raad-van-toezicht (RvT)model, om goed bestuur en toezicht te waarborgen. De acht principes uit de GCC 2019 en de ANBI-vereisten worden nageleefd en uitgedragen. Het naleven van de GCC wordt jaarlijks besproken in de RvT, de Ondernemingsraad (OR), plenaire vergaderingen en beschreven in de jaarverslagen. De GCC is verankerd in onze statuten, het directie-reglement en het RvT-reglement. De leden van de RvT zijn onafhankelijk. De RvT houdt toezicht op en geeft, ook ongevraagd, advies aan de algemeen directeur/bestuurder over het formuleren en realiseren van het NNO-beleid.

Voor de leden van de RvT zijn competentieprofielen van toepassing die bij een (her) benoeming steeds opnieuw tegen het licht worden gehouden. Bij de samenstelling van de RvT letten we op een goede spreiding: in geografische herkomst, deskundigheid, en diversiteit. De RvT-leden ontvangen geen bezoldiging.

De verdeling van taken en bevoegdheden tussen de algemeen directeur/bestuurder en de RvT is vastgelegd in bovengenoemde reglementen en statuten. De RvT evalueert jaarlijks zijn eigen functioneren, dat van de algemeen directeur/bestuurder en dat van de onafhankelijke accountant. Tijdens deze evaluatie komen jaarlijks ook de GCC principes aan bod. Uitkomsten en verbeterpunten van de evaluatie worden vastgelegd. De zelfevaluatie van de RvT vond plaats op 17 december. Het jaarlijkse remuneratiegesprek met de algemeen directeur/bestuurder is in 2021 niet gevoerd, omdat Ingeborg Walinga per 1 november 2021 een functie elders aanvaardde.

De RvT-vergaderingen vonden in 2021 deels op kantoor en deels via Teams plaats. Tussentijds gaf de algemeen directeur/bestuurder de RvT gevraagd en ongevraagd (financiële) informatie over de bedrijfsvoering en de gevolgen hiervan voor het NNO, onder andere als gevolg van de coronapandemie. De financiële auditcommissie van de RvT ondersteunt deze met het toezicht op, onder meer, de opzet van de interne risicobeheersings- en controlesystemen, het financiële verslagleggingsproces en de instelling en handhaving van daarbij horende interne procedures en de relatie met de accountant. De auditcommissie heeft daartoe regulier overleg met de algemeen directeur en de controller voordat de analyses en stukken worden voorgelegd aan de RvT.

Personele wet- en regelgeving en het beloningsbeleid zijn onder andere geborgd in de Cao orkesten en in de Cao voor Rijksambtenaren. De OR zou een scholingsplan formuleren om nog beter beslagen ten ijs te komen in haar overleg met en advisering aan de bestuurder. Dit is wel in gang gezet, maar vanwege de impact van corona nog niet afgerond.

In maart 2021 stelde de nieuwe voorzitter van de RvT, Jannewietske de Vries, zichzelf via Teams voor aan de orkestgemeenschap. Een lid van de RvT voerde op 8 juni 2021 een gesprek via Teams met de OR-leden en koppelde hierover terug in de vergadering van de RvT op 2 juli 2021.

De RvT heeft zeer zorgvuldig gekeken naar de impact van corona op de formatie van het orkest en de gevolgen voor het al dan niet verlengen van tijdelijke dienstverbanden en voor het al dan niet kunnen inzetten van remplaçanten.

9. Activiteitenoverzichten 2021

A Tribute to Leonard Cohen

<i>Streaming</i>	
4 februari	De Oosterpoort, Groningen
DIRIGENT	Dirk Brossé
SOLISTEN	Vera Mann, zang René van Kooten, zang
DIRK BROSSÉ	Quite a different Hallelujah
LEONARD COHEN	First we take Manhattan
LEONARD COHEN	Anthem
LEONARD COHEN	So long Marianne
LEONARD COHEN	Dance me till the end of love
LEONARD COHEN	Come healing
LEONARD COHEN	You want it Darker
LEONARD COHEN	Famous blue raincoat
LEONARD COHEN	A Thousand Kisses Deep
LEONARD COHEN	Susanne
LEONARD COHEN	Hallelujah
LEONARD COHEN	Take this Waltz

Sibelius, Rachmaninoff en Tchaikovsky

<i>Radio-opname AVRO/TROS</i>	
21 februari	Het Concertgebouw, Amsterdam
DIRIGENT	Tianyi Lu
SOLISTEN	Alexei Volodin, Piano
JEAN SIBELIUS	Lemminkäinen: De Zwaan van Tuonela op. 22 no. 2
SERGEY RACHMANINOFF	Rapsodie op een thema van Paganini op. 43
PIOTR I. TCHAIKOVSKY	Ouverture-fantasie “Romeo en Julia”

Opname Maria-Louise was here voor Prinsessehof

1 - 5 maart	
Vaughan Williams hoboconcert en Dvorák 8	
<i>Streaming</i>	
4 maart	De Oosterpoort, Groningen
DIRIGENT	Eivind Gullberg Jensen
SOLISTEN	Albrecht Mayer, Hobo
ARNE NORDHEIM	Nachruf
RALPH VAUGHAN	Concert voor hobo en orkest
WILLIAMS	
ANTÓNÍN DVORÁK	Symfonie no.8 op.88 in G gr.t.

Satie, De Graaff en Nyman

<i>Radio-uitzending NTR</i>	
11 maart	TivoliVredenburg, Utrecht
DIRIGENT	Nicolò Foron
SOLISTEN	Maya Fridman, Cello
ERIK SATIE	Gnossiene no. 1
ERIK SATIE	Gymnopedie no. 1
JAN-PETER DE GRAAFF	Concerto no..5 The Forest in april
MICHAEL NYMAN	Symfonie nr. 2

Telemann, Pergolesi en Haydn

<i>Streaming</i>	
26 maart	De Oosterpoort, Groningen
DIRIGENT	Jos Van Veldhoven
SOLISTEN	Myriam Arbouz, Sopraan Jonathan Mayenschein, Alto
GEORG PH. TELEMANN	Ouverture Brockes Passion
GIOVANNI B. PERGOLESI	Stabat mater
JOSEPH HAYDN	Symfonie no.49 in f kl.t. “La Passione”

Romantische liederen: Wolf, Strauss Lieder en Tchaikovsky

<i>Streaming</i>	
8 april	De Oosterpoort, Groningen
DIRIGENT	Hartmut Haenchen
SOLISTEN	Annemarie Kremer, Sopraan
HUGO WOLF	In der frühe
HUGO WOLF	Er ist’s
HUGO WOLF	Anakreons Grab
HUGO WOLF	Wo find ich Trost
RICHARD STRAUSS	Meinem Kinde op.37 no.3
RICHARD STRAUSS	Caecilia op.27 no.2
PIOTR I. TCHAIKOVSKY	Symfonie no.6 op.74 in b kl.t. “Pathetique”
RICHARD STRAUSS	Morgen op.27 no.4

Mozart en Sibelius

<i>Streaming</i>	
22 april	De Lawei, Drachten
DIRIGENT	Nuno Coelho
SOLISTEN	Simone Lamsma, Viool
WOLFGANG A. MOZART	Concert voor viool en orkest no.4 in D gr.t. KV 218
JEAN SIBELIUS	Symfonie no.5 op.82 in Es gr.t.

Bartók en Tchaikovsky

<i>Radio-opname NTR</i>	
29 april	De Oosterpoort, Groningen
DIRIGENT	Antony Hermus
SOLISTEN	Thomas Beijer, Piano
BÉLA BARTÓK	Concert voor piano en orkest no.3
PIOTR I. TCHAIKOVSKY	Symfonie no.4 op.36 in f kl.t.

Nationale Master Orkestdirectie NMO

14 mei	De Oosterpoort, Groningen
DIRIGENT	Ka Hou Fan
SOLISTEN	Andreas Hansson Francesco Gatti, Fluit Mara Mostert, Viool
JOHANNES BRAHMS	Variaties over een thema van J.Haydn op.56a in Bes gr.t.
CARL NIELSEN	Concert voor fluit en orkest
RICHARD WAGNER	Der Fliegende Holländer:Ouverture
JOHANN SVENDSEN	Romance voor viool en orkest op.26
JEAN SIBELIUS	Tapiola op.112

Brahms Dubbelconcert en Beethoven 7

<i>Streaming</i> <i>Radio-opname NTR</i>	
20 mei 21 mei	De Oosterpoort, Groningen TivoliVredenburg, Utrecht
DIRIGENT	Tianyi Lu
SOLISTEN	Alexey Stadler, Cello Stephen Waarts, Viool
JOHANNES BRAHMS	Concert voor viool, cello en orkest op.102 in a kl.t.
LUDWIG VAN BEETHOVEN	Symfonie no.7 op.92 in A gr.t.

Pieter Roelf Jeugd Concerten

<i>Streaming</i>	
3 juni	De Oosterpoort, Groningen
DIRIGENT	Sander Teepen
BENJAMIN BRITTEN	The young person’s guide to the orchestra op. 34 Elementen uit Spring in het Orkest en enkele fragmenten uit andere stukken

Opname trailers

7 en 8 juni	De Oosterpoort, Groningen
-------------	---------------------------

CD opname de Graaff

14, 16 en 18 juni	De Oosterpoort, Groningen
-------------------	---------------------------

Groningens Ontzet

Concert met genodigden

28 augustus	De Oosterpoort, Groningen
DIRIGENT	Hans Leenders
SOLISTEN	Eric Robillard, Presentator
	Gronings Volkslied Van Lauwerszee tot Dollard tou
HANS ZIMMER	Theme from The Crown
LUDWIG VAN BEETHOVEN	Symphonie nr. 7 deel 2
GEORGE FENTON	Tango uit Lady in the Van
HANS ZIMMER	Inception
JOHN WILLIAMS	Superman maart (Main Theme)
TRAD.	O Bella Ciao
GEORGES BIZET	Carmen:”L’amour est un oiseau rebelle” (Habanera)
RYUICHI SAKAMOTO	The Revenant
MICHAEL GIACCHINO	Inside out (Pixar)
JUSTIN HURWITZ	The Planetarium from La La Land
EDWARD ELGAR	Pomp and circumstance:Mars no.1 op.39/1 in D gr.t.
ADELE ADKINS	Skyfall
DICK DALE	Toegift: Misirlou uit Pulp Fiction, Trumpet versie

Romantisch Nazomeren

4 september	De Oosterpoort, Groningen
DIRIGENT	Nodoka Okisawa
CARL M. VON WEBER	Oberon:Ouverture
RICHARD WAGNER	Siegfried-Idyll
ROBERT SCHUMANN	Symfonie no.3 op.97 in Es gr.t.”Rheinische”

Audio-opnames Opera Spanga

10 september	De Oosterpoort, Groningen
--------------	---------------------------

Twee gezichten van Rusland

<i>Concerten met publiek</i>	
16 september	De Oosterpoort, Groningen
17 september	De Nieuwe Kolk, Assen
18 september	Het Concertgebouw, Amsterdam (zonder Hindemith)
DIRIGENT	Eivind Gullberg Jensen
SOLISTEN	Alexei Volodin, Piano
PAUL HINDEMITH	Neues vom Tage:Ouverture
PIOTR I. TCHAIKOVSKY	Concert voor piano en orkest no.1 op.23 in b kl.t.
DMITRI SHOSTAKOVICH	Symfonie no.9 op.70 in Es gr.t.

Game Muziek

<i>Concerten met publiek</i>	
23 september	De Oosterpoort, Groningen
24 september	De Lawei, Drachten
DIRIGENT	Arjan Tien
Solisten	Julie Elven, zang Rami Ismail, Presentator
AUSTIN WINTORY	Journey - I was Born for This
BRIAN TYLER	Assassin’s Creed IV Black Flag-Suite
MARTIN O’DONNEL	Halo-Unforgotten/ Main Theme
KNUT AVENSTROUP HAUGEN	Conan Exciles- Main Theme
MANAMI MATSUMAE	Mega Man Suite
GARRY SCHYMAN	Bioshock- The Ocean on his Shoulders/Welcome to Rapture
HIROKI KIKUTA	Seiken Densetsu : Secret of Mana-Fear of the Heavens
MARCIN PRZYBYLOWICZ	The Witcher 3 Blood and Wine-Lullaby of Woe
RAYAN AMON	Bloodborne - Suite
ALISTAIR SANGER	Wing Commander - Suite
NOBUO UEMATSU	Final Fantasy VII - Main Theme
KOW OTANI	Shadow of the Colossus- Suite
GUSTAVO SANTAOLALLA	The Last of us- All Gone (No Escape)
JORIS DE MAN	Horizon Zero Dawn -Suite
MASATO NAKAMURA	Sonic the Hedgehog - Medley
JEREMY SOULE	The Elder Scrolls V: Skyrim - The Dragonborn Comes
NORIIHIKO HIBINO	Encore: Snake Eater

Zonnig Oost-Europa

<i>Concerten met publiek</i>	
29 september	De Oosterpoort, Groningen
1 oktober	De Harmonie, Leeuwarden
DIRIGENT	Martin Sieghart
SOLISTEN	Lidy Blijdorp, Cello
BEDRICH SMETANA	Die verkaufte Braut:Ouverture
PIOTR I. TCHAIKOVSKY	Rococo Variaties op.33
JOHANNES BRAHMS	Symfonie no.2 op.73 in D gr.t.

CityProms

<i>Concert met publiek</i>	
8 oktober	Openlucht, Leeuwarden
DIRIGENT	Hans Leenders
SOLISTEN	Jannelieke Schmidt, Sopraan Felipe Gallegos-Carlos, Tenor
GIUSEPPE VERDI	La Forza del Destino:Ouverture
GIUSEPPE VERDI	Un Ballo in Maschera:”Morro, ma prima in grazia”
GIUSEPPE VERDI	La Traviata:”Parigi o cara”
GAETANO DONIZETTI	l’Elisir d’Amore:”Una furtima lagrima”
GEORGES BIZET	Carmen:”Les tringles des sistres tintaient”
PIETRO MASCAGNI	Cavalleria Rusticana:Intermezzo sinfonico
GIACOMO PUCCINI	La Boheme: Sono andati, duet
GIUSEPPE VERDI	Triomfmars
LEONARD BERNSTEIN	West Side story: “Maria”
LEONARD BERNSTEIN	West side story:”I feel pretty”
LEONARD BERNSTEIN	West side story:”Tonight” (Balcony Scene)
ERNESTO DE CURTIS	Non ti scordar di me
--	Mexicaans Liedje
GIUSEPPE VERDI	Brindisi
GIUSEPPE VERDI	Nabucco::”Va pensiero” (Slavenkoor)

Symphonic Jazz

<i>Concerten met publiek</i> <i>Streaming</i> <i>Radio-opname NTR</i>	
14 oktober	De Oosterpoort, Groningen
15 oktober	De Oosterpoort, Groningen
DIRIGENT	Dirigent
SOLISTEN	Joost van Rheeden, Klarinet Wayne Marshall, Piano
LEONARD BERNSTEIN	On the Town:Three Dance Episodes deel 3: Times Square: 1944
ARTIE SHAW	Concerto for Clarinet
KURT WEILL	Kleine Dreigroschenmusik
GEORGE GERSHWIN	Rhapsody in blue
GEORGE GERSHWIN	Rialto Ripples

Bloedstollende klassiekers

<i>Concerten met publiek</i> <i>Radio-opname NTR</i>	
27 oktober	De Oosterpoort, Groningen
28 oktober	De Lawei, Drachten
DIRIGENT	Tung-Chieh Chuang
SOLISTEN	Liza Ferschtman, Viool
ALEKSANDER MOSOLOV	Zavod op.19 De ijzergieterij
MODEST MUSSORGSKY	Nacht op de Kale Berg (ork:Rimsky-Korsakov)
CAMILLE SAINT-SAËNS	Introductie en Rondo capriccioso op.28 in a kl.t.,
BENJAMIN HERMAN	Psycho Suite
PABLO DE SARASATE	Carmen-Fantasie
PAUL DUKAS	l’Apprenti Sorcier
PIOTR I. TCHAIKOVSKY	Francesca da Rimini op.32

Van Barok tot Tango

Concerten met publiek

3 november	Theater Sneek, Sneek
4 november	Neushoorn, Leeuwarden
FRANZ SCHUBERT	Strijkkwintet in C deel 1
JAN PZN SWEELINCK	Variaties over “Mein junges Leben hat ein End”
GYÖRGY LIGETI	Sechs Bagatellen
KENNY	Fanfare voor trombone solo
HENRY PURCELL	Intrada uit funeral music for Queen Mary
TIELMAN SUSATO	Rennaissance Dances delen 1,2,3 en 5
ASTOR PIAZZOLLA	Suite from Maria de Buenos Aires

NNO in het klein

Concerten met publiek

10 november	Grand Theatre, Groningen
11 november	De Tamboer, Hoogeveen
13 november	Atlas Theater, Emmen
WOLFGANG A. MOZART	delen uit Don Giovanni
MAURICE RAVEL	Introduction et allegro
JOSEPH HAYDN	Symfonie no.45 in fis kl.t. “Afscheidssymfonie”

Strauss in de Alpen

Concerten met publiek

Radio-opname NTR

18 november	De Oosterpoort, Groningen
20 november	De Lawei, Drachten
21 november	TivoliVredenburg, Utrecht
DIRIGENT	Hartmut Haenchen
SOLISTEN	Malin Byström, Sopraan
RICHARD STRAUSS	Vier letzte Lieder:”Beim Schlafengehen”
RICHARD STRAUSS	Vier letzte Lieder:”Im Abendrot”
RICHARD STRAUSS	Vier letzte Lieder:”Im Frühling”
RICHARD STRAUSS	Vier letzte Lieder:”september”
RICHARD STRAUSS	Alpensymfonie op.64

Symphonic Cinema

Concerten met publiek

25 november	De Oosterpoort, Groningen
26 november	De Harmonie, Leeuwarden
DIRIGENT	Antony Hermus
SERGEY RACHMANINOFF	Dodeneiland op.29
IGOR STRAVINSKY	De Vuurvogel:KOMPLEET versie (1910)

Mahler: das Lied von der Erde

Radio-opname NTR

9 december	De Oosterpoort, Groningen
DIRIGENT	Martin Sieghart
SOLISTEN	Christianne Stotijn, alt David Butt Philip, Tenor
MAX KNIGGE	Maria Louise in het Princessehof
GUSTAV MAHLER	Das Lied von der Erde

KIJK- EN LUISTERCIJFERS

Medium	Concert	Uitzenddata	Uitgezonden	Kijk- / luistercijfers
Website	A Tribute to Leonard Cohen	4 februari	RTV Noord	900 views
Website	A Tribute to Leonard Cohen	4 februari	RTV Drenthe	600 views
Website	A Tribute to Leonard Cohen	4 februari	Omrop Fryslân	Livestream en via web/app: 4.436 views
TV	A Tribute to Leonard Cohen	5 februari	Omrop Fryslân - TV	15.000
Radio	Sibelius, Rachmaninoff & Tchaikovsky	21 februari	NPO Radio 4	24.000
Website	Vaughan Williams hoboconcert en Dvorák 8	4 maart	RTV Drenthe	500
Website	Vaughan Williams hoboconcert en Dvorák 8	4 maart	Omrop Fryslân	Livestream en via web/app: 1.346 views
TV	Vaughan Williams hoboconcert en Dvorák 8	4 maart	Omrop Fryslân - TV	6.000
Radio	Satie, De Graaff & Nyman	11 maart	NPO Radio 4	24.000
Website	Satie, De Graaff & Nyman	13 maart	TivoliVredenburg.nl	1.350 views
Website	Telemann, Pergolesi en Haydn	26 maart	RTV Drenthe	800 views
Website	Telemann, Pergolesi en Haydn	26 maart	Omrop Fryslân	Livestream en via web/app: 760 views
TV	Telemann, Pergolesi en Haydn	1 april	Omrop Fryslân - TV	4.000
Website	Romantische Lieder	8 april	RTV Drenthe	600 views
Website	Romantische Lieder	8 april	Omrop Fryslân	Livestream en via web/app: 832 views
TV	Romantische Lieder	8 april	Omrop Fryslân - TV	22.000
Website	Mozart en Sibelius	22 april	Omrop Fryslân	Livestream en via web/app: 904 views
TV	Mozart en Sibelius	22 april	Omrop Fryslân - TV	4.000
Radio	Bartok & Tchaikovsky	3 mei	NPO Radio 4	24.000
Website	Brahms Dubbelconcert en Beethoven	20 mei	RTV Drenthe	650 views
TV	Brahms Dubbelconcert en Beethoven	20 mei	Omrop Fryslân - TV	38.000
Website	Brahms Dubbelconcert en Beethoven	20 mei	Omrop Fryslân	Livestream en via web/app: 536 views
Radio	Brahms Dubbelconcert en Beethoven	21 mei	NPO Radio 4 AVROTROS Vrijdagochtendconcert	21.000
Website	Pieter Roelf Jeugdconcert	3 juni	Omop Fryslân	Livestream en via web/app: 508 views
Website	Pieter Roelf Jeugdconcert	3 juni	RTV Drenthe	600 views
TV	Pieter Roelf Jeugdconcert	3 juni	Omrop Fryslân - TV	33.000
TV	Symphonic Jazz	15 oktober	Omrop Fryslân, RTV Drenthe, RTV Noord	90.000
Radio	Symphonic Jazz	17 oktober	NPO Radio 4	24.000
Radio	Bloedstollende Klassiekers	27 oktober	NPO radio 4	24.000
Radio	Strauss in de Alpen	21 november	NPO radio 4	23.000
Radio	Mahler: das Lied von der Erde	9 december	NPO radio 4	24.000
Online	Online lesprogramma: Spring in het Orkest			12.500 views
Online	Youtube online lesprogramma: Spring in het Orkest			5.063 views
Online	Muzikale bijdrage aan Bevrijdingsfestival Fryslân	5 mei		10.000 views
Online	Studio Sessions	16, 17, 23 en 24 maart		137
Online	Online podium diverse NNO-concerten: bezoekers website			2.798
Online	Online podium diverse NNO-concerten: via youtube			5.467 views
Online	Youtube NNO-promotietrailers 3 concerten			1.330 views

10. Subsidiënten, fondsen, sponsoren & partners

ArboNed

arriva touring

GasTerra

OBW
OLD BURGER WEESHUIS
Gesticht te Leeuwarden in 1534 door Auck Peters

P.W. JANSSEN'S
FRIESCHE STICHTING

KEUNSTWURK

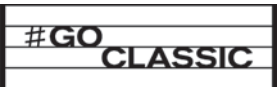
Rottinghuis

NDC
mediagroep

Russo
ITALIA

#GO
CLASSIC

N
Vrienden

Hanzehogeschool
Groningen
University of Applied Sciences

T R I P
ADVOCATEN
NOTARISSEN

Hanzevast

arriva
a DB company

Ic
PARTNER IN
KUNST & CULTUUR

KUNST &
CULTUUR

KUNST
KADE

Gemeente
Groningen

provincie
groningen

provincie Drenthe

new
publishers

Omrop Fryslân

RTV NOORD
radio • televisie • online

provinsje fryslân
provincie fryslân

Gemeente Leeuwarden

Gemeente
Emmen

SPOT
GRONINGEN

rtv
drenthe

34
STICHTING
BERINGER
HAZEWINKEL

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

VSBfonds,
iedereen doet mee

PRINS BERNHARD
CULTUURFONDS
Het begin van iets moois

ZABAWAS

FONDS VOOR
CULTUUR
PARTICIPATIE

GRAVIN VAN BYLANDT
STICHTING

St. ANTHONY GASTHUIS

Turing
Foundation

HET NIEUWE
STADS WEESHUIS

FB Oranjewoud
stichting cultuur

FONDS 21

Noord
Nederlands
Orkest
Instrumentenfonds

A close-up, side-profile photograph of a man with dark, curly hair and a beard, smiling broadly while playing a violin. He is wearing a dark suit jacket over a white shirt and a light-colored bow tie. The background is dark and out of focus, suggesting a concert hall setting.

Colofon

Noord Nederlands Orkest

Trompsingel 35
9724 DA Groningen
Postbus 818
9700 AV Groningen

info@nno.nu

www.nno.nu

+31 (0)50 3695800

KvK 41011686

BTW nummer NL008843387B01

Contactpersoon

Liesbeth Kok

 facebook

 twitter

 instagram

Bijdragen

Dit jaarverslag kwam tot stand met bijdragen van Hedi Boersema, Annelies Diertens, Siela Engwirda, Anthonie Feenstra, Annemoon van Hemel, Dana van Iterson, Petra Kleuver, Liesbeth Kok, Gertrude Kokke, Petra Koops, Lily Lanser, Geuvert Lolkema, Marcel Mandos, Mariëtte Schmidt, Johannes Terpstra, Wim Voogd, Piter Zwart.

Fotografie

Mariska de Groot Fotografie, B-visuals, Ruben van Vliet, Isabel van der Vlugt, Suzan Rinket